

Euroopale antud lubadus:

von der Leyeni komisjoni teekond

Euroopale antud lubadus: von der Leyeni komisjoni teekond

Euroopa Komisjon
Teabevahetuse peadirektoraat
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

PDF ISBN 978-92-68-12893-0 doi:10.2775/909792 NA-05-24-113-ET-N

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2024

Sisukord

Kui von der Leyeni komisjon 2019. aasta detsembris ametisse astus, võtsime Euroopa nimel kohustuse olla julge ja edasipüüdlik. See oli lubadus vastata ELi kodanike püüdlustele ja seljatada esilekerkivad probleemid. Sellest peale on komisjoni praegune koosseis töötanud väsimatult selle nimel, et teha teoks talle eurooplaste poolt usaldatud ülesandeid.

Oleme oma lubadust pidanud. Komisjon on südilt järginud mandaadi alguses seatud kuut prioriteeti, kuid samal ajal on tulnud otsida lahendusi mitmetele Euroopa Liidu ajaloo suurimatele katsumustele.

Olgu küsimuse all ülemaailmne pandeemia, kliimamuutustest tingitud äärmuslikud ilmastikunähtused, Venemaa jõhker agressioonisõda Ukraina vastu või üle aastakümnete kõige rängem energiakriis, Euroopa Komisjon on varrukad üles käärinud ja otsinud raskustele lahendusi. Samas on komisjoni praegune koosseis suutnud kõigist neist kriisidest hoolimata keskenduda tulevikule ja pidada silmas ka tulevaste põlvkondade soove ja muresid. Euroopa Liidul läheb hästi siis, kui oleme julged.

Selline on olnud von der Leyeni komisjoni kreedo.

Julge kriisiohje

Pandeemia seljatamine

Kui maailma tabas praeguse põlvkonna kõige rängem pandeemia, **võttis komisjon enda peale kohustuse kaitsta inimelusid, pakkuda elatusvahendeid ja hoida käigus majandus**.

Komisjon aitas korraldada uuringuid ja võtta rekordiliselt kiiresti kasutusele elupäästvad vaktsiinid. Komisjon tagas selle, et kõik eurooplased said vaktsiinidele juurdepääsu samal ajal, olenemata sellest, millises liikmesriigis keegi elas. Euroopa Liit pani liikmesriikide nimel välja ligikaudu **4,6 miljardit vaktsiinidoosi**, millega kaitsti eurooplasi ja partnerriikide elanikke. **Üle 80% ELi täiskasvanud elanikest on läbinud vähemalt esimese vaktsineerimiskuuri.**

Kuna vaktsineerimine võimaldas riikidel oma piire ettevaatlikult avada, töötas komisjon välja praktilised vahendid, mis aitavad eurooplastel ohutult reisida. **Komisjon lõi ELi digitaalse COVID-tõendi**, mida on kasutanud ühtekokku 78 riiki ja territooriumi. Sellest on praeguseks kujunenud ülemaailmselt tunnustatud mall, mille najal hõlbustada inimeste liikuvust ja kaitsta kodanikke pandeemiate eest.

Kuna liikumispiirangud ähvardasid sulgeda ettevõtteid ja pühkida minema töökohti, töötas komisjon välja erakorralise töötuseriski leevendamise rahastu (TERA). 2020. aastal aitas see jätkata tegevust **2,5 miljonil ettevõttel ja tänu sellele jäi 31,5 miljonil eurooplasel alles nende töökoht**, mis aitas hoida ära ulatuslikku majandus- ja sotsiaalkriisi. Kui piirid suleti ja kaubad jäid teele, käivitas Euroopa Komisjon **rohelised transpordikoridorid, millega hõlbustati kaubavoogude liiklust, et hoida ära põhikaupade nappust**.

PEAMISED SAAVUTUSED

Komisjon **aitas rahastada tõhusate vaktsiinide väljatöötamist**, saades **õiguse ravimiettevõtetelt hiljem edukaid lahendusi soetada**.

ELi vaktsiinistrateegia vastuvõtmisest kuni COVID-19 vaktsiinide esimese partii tarnimiseni liikmesriikidesse kulus vaid kuus kuud.

Vaid **15 nädalat** pärast komisjoni ettepanekut sai **turvalist reisimist** võimaldav **ELi digitaalne COVID-tõend** kõikides liikmesriikides kodanikele kättesaadavaks.

2023. aasta suveks oli Euroopas välja antud juba **2,2 miljardit turvalist reisimist võimaldavat COVID-tõendit**. 78 riiki ja territooriumi ühendati **ELi lüüsiga**, mis võimaldas ametiasutustel digitõendeid turvaliselt kontrollida nii, et oli tagatud igaühe eraelu puutumatus.

Boyana Bulgaariast: endine meditsiinitöötaja, kes oli vahepeal tegutsenud ajakirjanikuna, naasis COVID-19 pandeemia ajal meditsiiniteenistusse ja asus õena eesliinile. 2023. aastal läbis ta parameediku väljaõppe, et hakata tööle **Bulgaaria uute erakorraliste meditsiinihelikopterite peal, mis olid ostetud ELi rahastuse toel taasterahastu „NextGenerationEU“ vahendusel**. Oodates oma esimest last, valmistub ta ühinema helikopterimeeskonnaga.

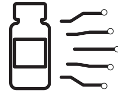

© Vihren Georgiev, 2023

Euroopa tiimi kaudu (ELi institutsioonid ja liikmesriigid) **eraldati 53,7 miljardit eurot, millega aidata partnerriikidel tulla toime** vahetu tervisealase hädaolukorraga, tugevdada oma tervishoiusüsteemi ja leevendada sotsiaal-majanduslikke tagajärgi.

© Adobe Stock

Euroopa Komisjon osales algatuse **ACT-Accelerator** käivitamisel. Sellega edendati COVID-19 vaktsiinide ja ravi väljatöötamist ning võrdset kättesaadavust kogu maailmas.

Selle algatuse raames töötati välja **COVAXi mehhanism, mille kaudu toimetati arengumaadesse vaktsiine**. ELi institutsioonid ja liikmesriigid on Euroopa tiimina üheskoos endiselt COVAXi mehhanismi suurimad vaktsiinide annetajad.

Et aidata eurooplastel toime tulla pandeemiast tulenevate **sotsiaalsete ja majanduslike probleemidega**, võttis EL **enneolematuid abimeetmeid**.

Lühendatud tööaja rahastamise vahendi TERA abil toetas EL 2020. aastal **ligikaudu 31,5 miljonit töötajat ja füüsilisest isikust ettevõtjat ning enam kui 2,5 miljonit ettevõtet**. Need arvud moodustavad **peaaegu kolmandiku toetust saanud liikmesriikide kogutööhõivest ja enam kui veerandi ettevõtete arvust**. 2021. aastal sai toetust veel **9 miljonit inimest** ja üle **900 000 ettevõtte**. Kokku maksti **TERA kaudu 19 liikmesriigile 98,4 miljardit eurot rahalist abi**.

TERA

- **98,4 miljardit eurot** rahalist abi **19 liikmesriigile**.
- 2020. aastal said toetust ligikaudu **31,5 miljonit töötajat ja iseenda tööandjat** ning üle **2,5 miljoni ettevõtte**.

Tänu ELi kõrgele krediidireitingule aitas **TERA** liikmesriikidel säästa hinnanguliselt **9 miljardit eurot** intressimakseid.

Töökohtade kaitsmine hõlbustas majanduse **kiiret taastumist 2021. aastal**.

Komisjon esitas **koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse ja koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatuse+ (CRII ja CRII+)**. Nende vahendite **abil said liikmesriigid osta meditsiiniseadmeid, maksta tervishoiutöötajatele töötasu ning toetada töötajaid ja VKEsid**, sest nende kaudu muudeti COVID-19ga seotud kulutused ühtekuuluvuspoliitika raames rahastamiskõlblikuks ja seda tagasiulatuvalt.

Et vaadata kaugemale tulevikku, alustas komisjoni praegune koosseis **Euroopa terviseliidu loomist, et oleks võimalik ühiselt tervisekriisideks valmistuda ja neile reageerida**. ELi eesmärgiks on tagada meditsiinitarvete kättesaadavus ja taskukohasus ning võimaldada liikmesriikidel teha koostööd igat liiki haiguste ennetamise, ravi ja järelravi parendamiseks. Erilist tähelepanu pööratakse sealjuures **vähktõvele**, mille suhtes on koostatud eraldi **Euroopa vähktõvevastase võitluse kava**.

Hoog Euroopa taastumisele

Samal ajal kui vaktsiinid jõudsid korraga kõigi eurooplasteni, tegi Euroopa Komisjon tööd selle nimel, et **tagada kõigi liikmesriikide ja eriti pandeemiast kõige rohkem mõjutatud liikmesriikide majanduse kiire taastumine**. Nii nagu Euroopat tabas **sügavaim majanduslangus** pärast Teist maailmasõda, **õnnestus selle järel saavutada ka kõige tugevam taastumine** pärast sõjajärgset buumi. Selle tegi võimalikuks uus, söakas kava „NextGenerationEU“, mille abil kaasas EL turult raha, mida investeerida üheskoos Euroopa taastamisse ja vastupanuvõimesse.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ on suurendanud usaldust ELi majanduse vastu. Selle väärtus on üle **800 miljardi euro** ja sellest rahastatakse investeeringuid ja reforme liikmesriikide majanduse elavdamiseks. Sajad taasterahastust „NextGenerationEU“ rahastust saanud projektid on **andnud eurooplaste jaoks käegakatsutavaid tulemusi**: loodud on avamere tuuleparke, soetatud elektrironge, käivitatud tipptasemel avalikke digiteenuseid ja rajatud maailmatasemel haiglaid. Teisalt on ELi liikmesriigid kasutanud taasterahastut „NextGenerationEU“ strateegilistel eesmärkidel ja viinud ellu põhjalikke reforme, nagu tööturu- ja pensionireformid, ning kiirendanud taastuvenergia lubade andmist. Euroopa liit toob Euroopale heaolu.

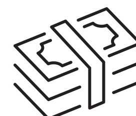
© EU / APA-Fotoservice / Ferlin-Fiedler

Austrias avati Grazi ja Klagenfurti vahel uus 130 km pikkune raudtee **Koralmbahn**, mis **lühendab sõiduaega 3 tunnilt 45 minutile**. Raudteeprojekt, mida on **rahastatud taastekavast „NextGenerationEU“ 543 miljoni euroga**, on muutnud tuntavalt piirkonna 1,1 miljoni elaniku igapäevaelu.

PEAMISED SAAVUTUSED

Taasterahastuga „NextGenerationEU“ pööratakse rohkelt tähelepanu **üleminekule puhtale ja digitehnoloogiale**. Liikmesriikidele tehtavad maksed sõltuvad mõõdetavatest edusammudest, mis innustab valitsusi neid reforme ja investeeringuid, mille kohta nad on kohustusi võtnud, ka päriselt ellu viima.

2024. aasta veebruari seisuga on taasterahastust „NextGenerationEU“ **välja makstud ligi 225 miljardit eurot**, mis on toonud kaasa Euroopa majanduse pandeemiajärgse taastumise ning parandanud liidu sotsiaalset ja majanduslikku vastupanuvõimet.

Taasterahastu jaoks ette nähtud kliimameetmete ja digimeetmete suured rahastamiseesmärgid (vastavalt 37% ja 20%) on märkimisväärselt ületatud: **kliimameetmetele on eraldatud 40% ja digimeetmetele 26% vahenditest**. Suur osa vahenditest läheb ka sotsiaal- ja ühtekuuluvusmeetmete toetamiseks.

5,8 miljonit
inimest

elavad piirkonnas, mida on kindlustatud kliimaõnnetustevastaste kaitsemeetmetega

Tänu taasterahastust „NextGenerationEU" kliimameetmetesse tehtud investeeringutele on **kliimamuutustest tingitud suurõnnetuste vastaste kaitsemeetmete positiivne mõju jõudnud 5,8 miljoni inimeseni** ning säästetud on 22 miljonit megavatti energiat.

NextGenEU

Üle **800 miljardi euro** taasterahastu „NextGenerationEU" kaudu

Prantsusmaal on rahastatud taasterahastu **„NextGenerationEU"** abil 20 000 sotsiaaleluruumi energiatõhusat renoveerimist. **Hispaanias** on toetatud sellest saadud rahastusega rohkem kui 60 ettevõtet kestliku liikuvusega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

Taaste- ja vastupidavusrahastu:
vahend kliima- ja digieesmärkide saavutamiseks

40% kulutusi KLIIMAALASTEKS investeeringuteks ja reformideks

26% kulutusi DIGIPÖÖRDE edendamiseks

Samuti rahastab EL **kliimamuutuste leevendamiseks tehtud riiklikke projekte**. Näiteks **Kreeka taastekava** sisaldab meetmeid, millega tõhustatakse elanikkonnakaitset ja reageerimist metsa- ja maastikupõlengute ja üleujutuste korral, samuti transporditaristu kliimakindluse tagamist.

Sloveenia taastekava sisaldab **meetmeid üleujutuste leevendamiseks**. Pärast 2023. aasta augusti üleujutusi moodustati komisjoni ja Sloveenia esindajatest koosnev rakkerühm, et uurida seda, kuidas parandada ELi vahenditest üleujutuste käes kannatanud piirkondade abistamist.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ abil on **ligikaudu 18 miljonit leibkonda saanud kiire internetiühenduse ja 247 miljoni inimeseni on jõudnud uued ja täiustatud avalikud digiteenused**.

Taasterahastu „NextGenerationEU“ abil tehtud reformidega on **liikmesriigid veel vähendanud ka tarbetut halduskoormust ja parandanud oma ettevõtluskeskkonda**. Näiteks Itaalia on teinud oma ettevõtluskeskkonna parandamiseks mitu reformi, millega lühendati ettevõtte asutamiseks kuluvat aega nelja päevani.

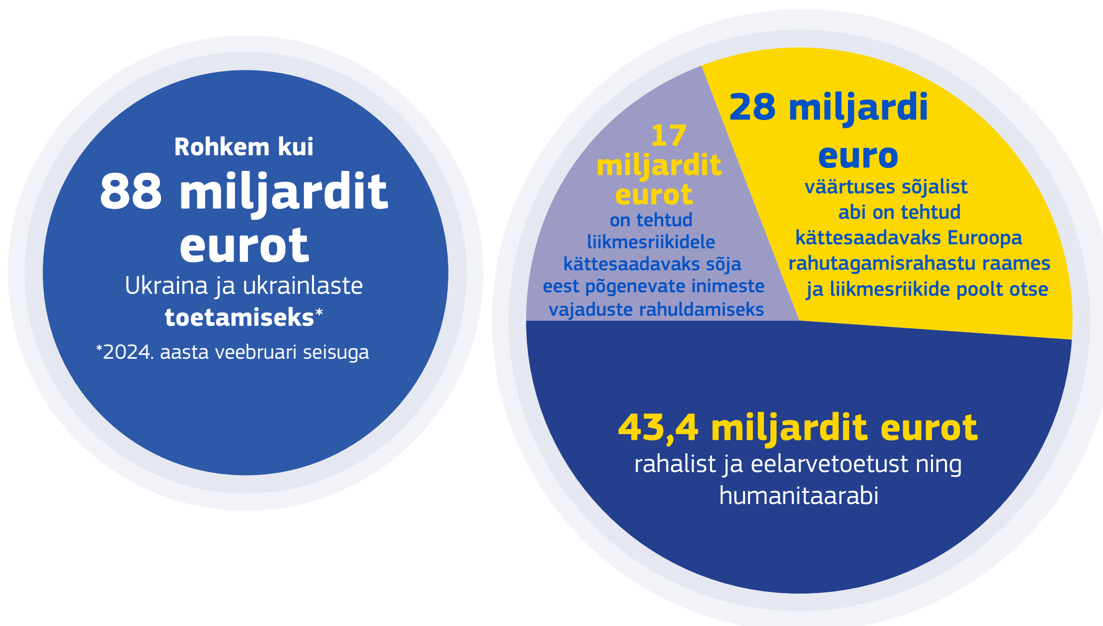

Ka ettevõtted kasutavad ohtralt ära taasterahastu „NextGenerationEU“ pakutavaid võimalusi. Rootsi Elekta ja Hollandi Philips on sõlminud tõelise Euroopa tasandi partnerluse, et toota **Maltal vähiraviks kasutatava magnetresonantse lineaarkiirendi jaoks põhidetaile. Selliseid seadmeid on kogu maailmas kõigest sadakond**.

Kindlameelne vastus Venemaa sissetungile Ukrainasse

Kui Venemaa tankid ületasid Ukraina piiri, seisis kogu **Euroopa Liit ühtselt, kindlalt ja täis otsustavust Ukraina kõrval**. Euroopa Komisjonil ei olnud seegi kord ühtegi kõhklust selle suhtes, mida oli vaja teha. Tuli teha ettevalmistusi, et **võtta ELis vastu ligikaudu neli miljonit Ukraina põgenikku**. Samuti korraldas komisjon enneolematu ulatusega humanitaar-, rahalise ja sõjalise abi andmise ELilt ja liikmesriikidelt. Abi on praeguseks antud **kokku üle 88 miljardi euro, mille seas sõjaline toetus moodustab 28 miljardit eurot**. Samuti teeb EL tihedat koostööd oma G7 partneritega, et iga Ukrainale antav euro läheks sinna, kus seda kõige rohkem vajatakse.

Kremli diktaator on teinud panuse sellele, et eurooplaste vahele võivad tekkida erimeelsused. Üheskoos tõestasime, et ta eksis. EL seisab Ukraina kõrval nii kaua kui vaja. Uue **Ukraina rahastu** kaudu eraldab EL **järgmise nelja aasta jooksul veel 50 miljardit eurot**, mille abil pakkuda põhiteenuseid: hoida koolid avatuna ning maksta palku ja pensione, et Ukraina rahvas saaks jätkata sissetungijate tagasilöömist. Ukraina iga võit agressori üle tähendab võitu ka Euroopa ühisele julgeolekule.

Samal ajal on EL toetanud iga sammu, mille Ukraina on ettevõetud reformiteel teinud, **et läheneda ELile**. Tunnustades riigi tohutuid edusamme ja Ukraina rahva püüdlusi, tegi liit komisjoni soovituse alusel ajaloolise otsuse **alustada Ukrainaga ühinemisläbirääkimisi**.

Samuti on EL aidanud võidelda Venemaa agressiooni mõjuga mujal maailmas. Kuna Venemaa sõda ähvardas vallandada ülemaailmse toidukriisi, töötas Euroopa Liit välja lahenduse, kuidas transportida Ukraina põllumajandustoodang riikidesse, kus seda kõige rohkem vajatakse.

ELi loodud **solidaarsuskoridoride** abil sai võimalikuks eksportida **122 miljonit tonni Ukraina kaupu**, sealhulgas ligi **64 miljonit tonni põllumajandustooteid, mis on peamiselt ette nähtud ekspordiks**.

Samal ajal teeb Euroopa Liit jõupingutusi, et võtta Venemaa tema tegevuse eest vastutusele ja panna ta maksma tekitatud hävingu eest. Et kammitseda Venemaa sõjamasinat, on EL kehtestanud **13 sanktsioonide paketti**. Samuti on EL külmutanud **üle 200 miljardi euro väärtuses Venemaa keskpanga varasid**. EL aitab koguda tõendeid Venemaa sõjakuritegude ja agressioonikuriteo kohta. Euroopa seisab rahvusvahelise õiguse eest.

PEAMISED SAAVUTUSED

Venemaa sõda Ukraina vastu on ELi ja Ukrainat vaid lähendanud. Ukrainast on saanud **ELiga ühinemise ametlik kandidaatriik** ning komisjoni soovitusel **on antud ühinemisläbirääkimistele roheline tuli**.

Alates sõja algusest on EL pannud välja terve rea uuenduslikke majandusliku, humanitaar- ja sõjalise abi meetmeid, nii et ELi ja selle liikmesriikide toetus kokku on **üle 88 miljardi euro**.

Ukraina rahastu

Et Ukraina saaks jätkuvalt arvestada vajalike rahaliste vahenditega, lõi EL **Ukraina rahastu**, millest antakse Ukrainale aastatel 2024–2027 **toetuste ja sooduslaenudena kuni 50 miljardit eurot**.

Komisjon on asunud koordineerima Ukrainale antava rahvusvahelise majandustoetuse andmist, võttes enda juurde G7 juhitava **asutustevahelise abi koordineerimise platvormi** sekretariaadi.

Kui Venemaa blokeeris transiidi Musta mere kaudu, lõi EL solidaarsuskoridoride näol **Ukraina kaubanduse jaoks alternatiivsed transiidikanalid**. 2022. aasta maist kuni 2024. aasta jaanuarini võimaldasid solidaarsuskoridorid **eksportida 122 miljonit tonni** ja **importida 45 miljonit tonni kaupu**, mille koguväärtus on hinnanguliselt ligikaudu **139 miljardit eurot**.

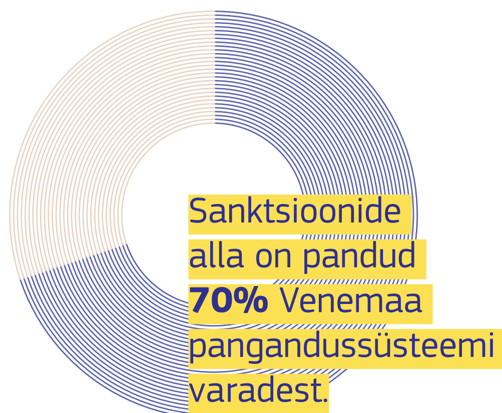
Samuti on EL ja selle liikmesriigid pannud Ukraina kaitsmiseks välja rohkem kui **28 miljardit eurot sõjalist toetust**, sealhulgas on üle **6 miljardi euro eraldatud Euroopa rahutagamisrahastust**. Lisaks on ELi sõjalise abi missiooniga (EUMAM Ukraine) õpetatud **Ukraina jaoks välja üle 40 000 sõduri**.

Komisjon on koostanud ja rakendanud Kremli ja selle liitlaste vastu rekordiliselt kiiresti ja rekordilises mahus **13 laiaulatuslike sanktsioonide paketti**, millega halvata Kremli suutlikkus sõda rahastada.

ELi sanktsioone kohaldatakse praegu enam kui **2000 isiku ja üksuse** suhtes. ELis on **külmutatud üle 28 miljardi euro väärtuses nende vara**.

EL leppis kokku **jätta peamised Venemaa pangad** SWIFT-süsteemist välja

Sanktsioonide alla on pandud **70%** Venemaa pangandussüsteemi varadest.

Samuti on sanktsioonide alla langenud **58% ELi sissetungi-eelsest ekspordist Venemaale ja 61% ELi sõjaeelsest impordist Venemaalt**. EL on **keelustanud meritsi transporditava toornafta ja rafineeritud naftatoodete impordi Venemaalt**. Kuna ligikaudu pool kogu Venemaa naftaekspordist läks varem ELi (2021. aastal 71 miljardi euro väärtuses), on mõju olnud märkimisväärne.

Komisjon ja kõrge esindaja on teinud ettepaneku – ja liikmesriigid on selle nüüdseks heaks kiitnud – kasutada ELis hoitavate Venemaa keskpanga varade haldamisest saadavat **erakorralist tulu Ukraina taastamise ja ülesehitamise toetamiseks**.

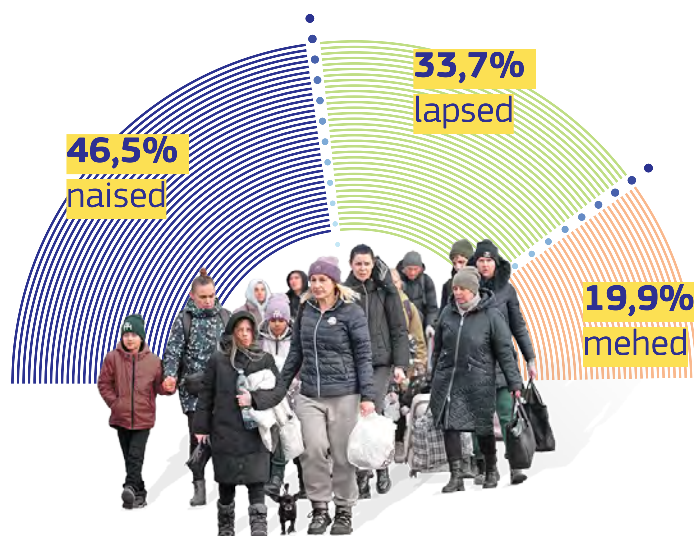

Hrõstõna on üks paljudest **ukrainlastest**, kes on põgenenud Venemaa agressiooni eest. Ta **leidis omale elukoha Limburgi piirkonnas Madalmaades.** Tänu **ajutise kaitse direktiivile** saab ta **endale ise elatist teenida, töötades sellessamas hotellis**, kus ta Madalmaadesse saabumisel esimest korda peatus.

Et pakkuda peavarju Ukraina sõja eest põgenevatele inimestele, aktiveeris EL ajutise kaitse direktiivi. **Enam kui neljale miljonile inimesele, kelle hulgas on peamiselt Ukrainast pärit naised ja lapsed, on antud ELis põhiõigused**, sealhulgas juurdepääs tööturule, arstiabile ja kooliharidusele.

Ajutine kaitse ligi
4 miljonile isikule

Komisjon algatas **elanikkonnakaitse mehhanismi** kaudu seni suurima operatsiooni, millega on antud Ukrainale üle 144 000 tonni abi, ning lõi meditsiinilise evakuatsiooni süsteemi, mis on võimaldanud **evakueerida üle 3000 Ukraina patsiendi 22 Euroopa riigi haiglatesse**.

Euroopa vastupanuvõime, julgeoleku ja kaitsevõime tugevdamine

Kuna ümberkaudne strateegiline keskkond on põhjalikult muutunud, peab Euroopa olema suuteline nende muutustega kaasa minema. Seepärast on komisjoni praegune koosseis asunud välja töötama uut **Euroopa kaitsetööstuse strateegiat**. Sellega asetatakse pearõhk tootmise suurendamisele, hangete kooskõlastamisele ja varustuskindlusele, ühendades nii teadusuuringute kui ka uute süsteemide tööstusliku tootmise ja turustamise edendamisel liikmesriikide ja Euroopa ettevõtete jõupingutused. **Rahu eeldab julgeolekut**.

PEAMISED SAAVUTUSED

Et suurendada elutähtsa taristu ja üksuste füüsilist turvalisust, on EL võtnud vastu **elutähtsa teenuse osutajate toimepidevuse direktiivi**, milles nõutakse, et liikmesriigid hindaks oma elutähtsate sektorite riske. **Elutähtsa taristu tegevuskavaga** luuakse elutähtsa taristuga seotud intsidentidele ühtse reageerimise raamistik.

Komisjon on astunud samme, et **võidelda desinformatsiooni hoogustumise ja väärinfo leviku vastu**, eriti internetis. Selleks on muudetud põhjalikumaks suurtele tehnoloogiaettevõtetele, platvormidele ja kodanikuühiskonnale ette nähtud **desinformatsiooni käsitlevat tegevusjuhendit**. Samuti aitab internetis valeteabe levikut pidurdada **digiteenuste määrus**.

EL on tõhustanud **võitlust organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu nii internetis kui ka väljaspool seda**. Samuti on kehtestatud õigussätted inimkaubanduse uute vormide vastu võitlemiseks ning koostatud kuritegelike võrgustikega võitlemise tegevuskava, milles eelkõige keskendutakse uimastikaubandusega tegelevatele võrgustikele. Lisaks on terrorismi vastu võitlemiseks ja radikaliseerumise ennetamiseks kehtestatud reeglid, mille kohaselt peavad veebiplatvormid **eemaldama terroristliku veebisisu ühe tunni jooksul**.

EL on hoogustanud **politsei- ja õiguskaitseasutuste piiriülest koostööd**. Europolile ja Eurojustile on antud suuremad volitused, mis võimaldab riiklikke ametiasutusi paremini toetada.

Komisjon on valmistanud ette Schengeni ala ohutut ja edukat **laienemist Horvaatiasse, Rumeeniasse ja Bulgaariasse** ning selle juhtimissüsteemi ja eeskirjade uuendamist. Alates 2022. aastast on hakatud korraldama **iga-aastast Schengeni tsüklit**, mis algab **Schengeni olukorda käsitleva aruandega**, milles antakse ülevaade eeloleva aasta riskidest ja julgeolekulünkadest.

2024. aasta veebruaris jõudsid kaasseadusandjad kokkuleppele **Schengeni piirieeskirjade** ajakohastatud versioonis. Uute piirieeskirjadega on loodud mehhanism, mis võimaldab kehtestada tervisealaste hädaolukordade korral välispiiril ajutisi reisipiiranguid. Piirieeskirjadega antakse liikmesriikide käsutusse vahendid, millega võidelda selle vastu, et kolmandad riigid ja valitsusvälised osalejad kasutavad rändajaid ära oma huvide edendamiseks.

EL on oma **tugevat partnerlust NATOga veelgi kindlamaks muutnud**. **ELi ja NATO uue ühisdeklaratsiooniga** hoogustatakse ühist tööd hübriidohtude, küberrünnete, terrorismi ning kliimamuutuste julgeolekumõju valdkonnas. Hiljuti käivitatud **ELi ja NATO elutähtsa taristu vastupidavuse rakkerühm** võimaldab paremini ennetada häireid ühistes elutähtsates teenustes ja tegeleda ühiste julgeolekuprobleemidega elutähtsa taristu valdkonnas.

Euroopa Kaitsefondi ja **kaitsevaldkonna ühishangete lühiajalise rahastamisvahendi** loomise ning **laskemoona tootmist toetava määrusega** on oluliselt tugevdatud Euroopa kaitsetööstust, et oleks võimalik ise kohapeal toota julgeoleku jaoks vajalikku varustust. Lühiajalised meetmed, mis võeti vastuseks Venemaa täiemahulisele sissetungile Ukrainasse, asendatakse peagi **Euroopa kaitsevaldkonna tööstusliku arendamise programmiga**.

Ühised lahendused aastakümnete kõige rängemale energiakriisile

Ukrainat rünnates kasutas Venemaa oma energiavarusid Euroopa survestamiseks, mis tekitas Euroopas energiakriisi ja kartuse elektrikatkestuste ees. Seegi kord suutis EL ühiselt ohu ületada.

Komisjoni loodud murrangulise **kavaga „REPowerEU“** tagati energiavarustus ja vähendati Euroopa sõltuvust Venemaast. Energiatarnete mitmekesistamiseks leiti uusi usaldusväärseid partnereid. Tänu Euroopa inimeste ja ettevõtete tohututele jõupingutustele õnnestus **vähendada gaasitarbimist 18%**. Lisaks on EL **kahekordistanud taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu**.

Eelmisel aastal toodeti ELis esimest korda tuuleenergiast rohkem elektrit kui gaasist. Ka Euroopas toodetud päikeseenergia kogus on peaaegu kahekordistunud. **Päikese- ja tuuleenergiarajatiste arv on igal aastal suurenenud ligikaudu 35%**.

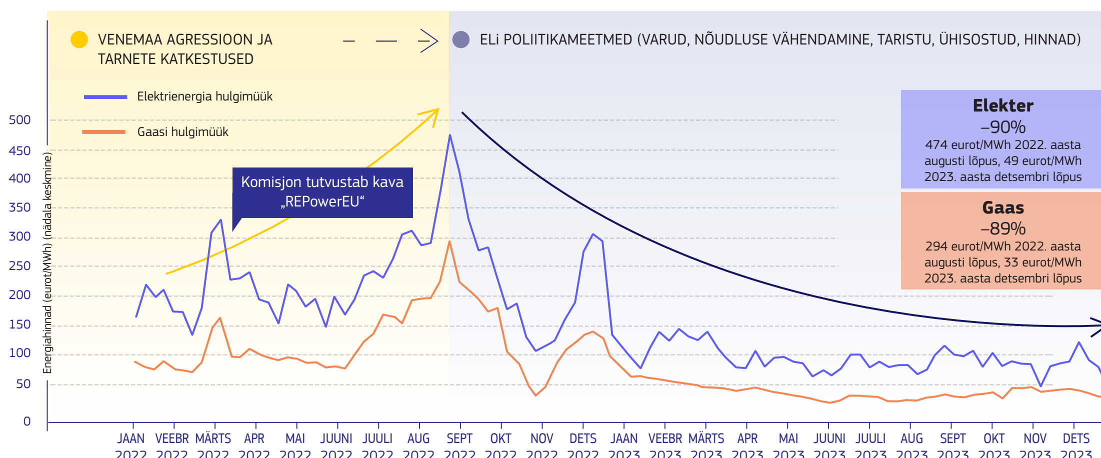
Kuna Venemaa väljapressimine tõi ELis kaasa energiahindade tõusu, tekitas see inimestele ja ettevõtetele raskusi. EL kasutas selles olukorras sama lahendust, mis oli ennast juba pandeemia ajal õigustanud.

Loodud **ELi energiaplatvormi** abil saab ELi ettevõtete gaasiostusoove koondada ja korraldada võistupakkumisi, mis annab ülemaailmsetel turgudel tugevama läbirääkimispositsiooni. Taas oli sellest abi. 2023. aastal jõudis platvormi kaudu Euroopa ostjateni **42 miljardit kuupmeetrit gaasi**. Viimane, 2024. aasta veebruaris toimunud ELi ühine võistupakkumine märgiti kolmekordselt üle ning rahvusvahelistelt tarnijatelt laekus pakkumisi 97,4 miljardi kuupmeetri gaasi müügiks.

Tänu ELi kombineeritud meetmetele on gaasi hind praegu **peaaegu kümme korda madalam kui kriisi haripunktis**. Euroopa sõltuvus Venemaalt pärit fossiilkütustest on lõplikult möödas.

PEAMISED SAAVUTUSED

Gaasi- ja elektrihindade muutumine

Allikas: ©Euroopa Liit (S&P Global Plattsi andmete alusel).
NB! Gaasihind on gaasibörsi Title Transfer Facility (TTF) nädala keskmine järgmise päeva hind, elektrihind on ELi suurimate turgude nädala kaalutud keskmine.

PEAMISED SAAVUTUSED

Kava „REPowerEU“

Investeerimiskava, millega kaasata turgudelt ligi 300 miljardit eurot, et vähendada sõltuvust Venemaa fossiilkütustest ja edendada üleminekut puhtale majandusele

ENERGIA SÄÄSTMINE

gaasinõudluse koordineeritud vähendamise kaudu

18%
Nõudluse vähenemine ajavahemikus august 2022 kuni detsember 2023

101 mld m³ (*)
on **säästetud gaasi**

99%
gaasihoidlatest oli täidetud novembriks 2023

(eesmärk täita hoidlad 90% ulatuses 1. novembriks 2023 ületati suurelt)

ELi ENERGIAPLATVORM

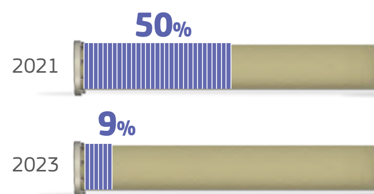
ELi energiaplatvormil 2023. aastal korraldatud nelja ühise gaasiostu hankega esitasid **113 ettevõtet** ELi eri piirkondadest taotluse osta kokku üle 54 miljardi kuupmeetri gaasi.

2023. aastal pakuti platvormi kaudu Euroopa ostjatele **42 miljardit kuupmeetrit gaasi**.

LIIDU ENERGIAVARUSTUSE MITMEKESISTAMINE

uute usaldusväärsete tarnijate abil

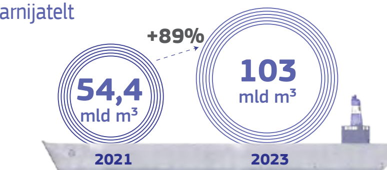
VENEMAA TORUGAASI OSAKAAL KOGU ELi GAASIIMPORT

Praegune peamine ELile tarnija: **Norra (30% torugaasi impordist 2023. aastal)**

Veeldatud maagaas

Veeldatud maagaasi import väljastpoolt Venemaad pärit tarnijatelt

Praegune peamine ELile tarnija: **Ameerika Ühendriigid (46% veeldatud maagaasi impordist)**

INVESTEERIMINE TAASTUVATESSE ENERGIAALLIKATESSE

Kiirem üleminek kestlikumale ja odavamale energiale

TAASTUVATE ENERGIAALLIKATE KASUTUSELEVÕTT (2023)

TOODETUD ELEKTER (2023)

(*) mkp = miljardit kuupmeetrit

Abi suurõnnetuste ajal

Kogu ametiaja jooksul on komisjoni praegune koosseis märkimisväärselt suurendanud Euroopa suutlikkust pakkuda elutähtsat abi suurõnnetustes kannatada saanud riikidele, olgu tegu siis üleujutuste, metsatulekahjude, maavärinate või meditsiiniliste hädaolukordadega.

ELi **elanikkonnakaitse mehhanismi** kaudu on toetust antud Euroopa kõikidesse nurkadesse ja ka väljapoole. Vaid mõni tund pärast **Albaaniat, Horvaatiat ja Türgit laastanud ohvriterohket maavärinat** asusid ELi päästemeeskonnad inimesi aitama ja rususid koristama. **Pärast Belgias, Saksamaal, Itaalias ja Sloveenias toimunud laastavaid üleujutusi** andsid ELi päästemeeskonnad kiirelt kohapeal abi.

Alates 2019. aastast on eraldatud liikmesriikidele ja läbirääkijariikidele, keda on tabanud loodusõnnetused ja rahvatervise probleemid, **ELi Solidaarsusfondi kaudu üle 3 miljardi euro**.

ELi tuletõrjelennukid on aidanud võidelda metsa- ja maastikupõlengutega Kreekast Portugalini ja Prantsusmaalt Albaaniani. Samuti on aidatud partnereid teispool Atlandi ookeani. Esimest korda ajaloos pöördus **Kanada, keda olid tabanud viimase aja kõige rängemad metsapõlengud, toetuse saamiseks Euroopa poole**. Euroopa vastas abipalvele. Sajad Euroopa tuletõrjujad lähetati Kanadasse võitlema tulekahjuga, mis neelas Kanada metsi.

Ent äärmuslike ilmastikunähtuste sagedus ja intensiivsus ning hiljutine pandeemia on näidanud, et suurõnnetustele reageerimiseks on vaja rohkem ära teha. Sel eesmärgil loodi **rescEU varu**, mis sisaldab tuletõrjelennukeid ja -helikoptereid, meditsiinilise evakuatsiooni lennukeid ja suures koguses meditsiinitarvikuid. Sellest on kujunenud hädaolukordade jaoks oluline üleeuroopaline turvavõrk.

Suurõnnetuste korral on liit varasemast palju paremini valmis eurooplastele ja muu maailma elanikele appi ruttama. Alates 2020. aastast on EL korraldanud **üle maailma 12 kriisiolukorras 232 humanitaarabi õhusilla operatsiooni**. Viimati reageeriti raskele humanitaarolukorrale Gazas.

© Adobe Stock

232 humanitaarabi õhusilla operatsiooni, millega on reageeritud **12 kriisile üle kogu maailma**

Rootsi annab **rescEU metsa- ja maastikupõlengute lennukiparki** veel kaks kustutuslennukit, suurendades nii riiklikeks kui ka rahvusvahelisteks hädaabioperatsioonideks valmisolevate Rootsi lennukite koguarvu neljani.

© MPGI, 2023

2020. aastal **Horvaatiat** tabanud **maavärin** hävitas Zagrebis asuva ülikoolihaigla. **ELi toetuse abil alustati haigla renoveerimist**, et pakkuda **paremaid tervishoiuteenuseid peaaegu poolele miljonile Zagrebi piirkonna elanikule**.

PEAMISED SAAVUTUSED

Von der Leyeni komisjon on jätkanud üle kogu maailma abi andmist. **Viimase nelja aasta jooksul on ELi elanikkonnakaitse mehhanismi aktiveeritud üle 400 korra**.

Kui COVID-19 pandeemia alguses hakati piire kinni panema, tõi Euroopa Komisjon koos peredega **tagasi koju üle 100 000 Euroopa elaniku**.

Pandeemia ajal korraldas komisjon **190 miljoni meditsiini- ja isikukaitsevahendi, sealhulgas hingamisaparaatide** tarnimist kolmandatele riikidele ning osales nende tarnete rahastamisel.

Pärast seda, kui Venemaa alustas agressioonisõda Ukraina vastu, viis EL ellu ajaloo **suurima elanikkonnakaitse mehhanismi operatsiooni, millega anti 144 000 tonni abi**.

Euroopas aset leidnud laastavate metsa- ja maastikupõlengute korral on ELi elanikkonnakaitse mehhanismi kaudu tehtud kättesaadavaks tuletõrjelennukeid, helikoptereid ja tuletõrjujaid. Kui 2023. aastal laastasid metsa- ja maastikupõlengud Kreekat, Küprost, Itaaliat ja Tuneesiat, saadeti appi **ligikaudu 2000 tuletõrjujat ja muud abitöötajat**.

Alates 2019. aastast on kõikjale Euroopasse rajatud **rescEU** meditsiinivaru ladusid, mis sisaldavad hingamisaparaate ja muid elutähtsaid seadmeid, isikukaitsevahendeid, ravimeid ning radioloogiliste, bioloogiliste, keemia- ja tuumaõnnetuste korral kasutatavat varustust.

Komisjon on rajanud **Euroopa humanitaarabiüksuse** ülemaailmsed varud, mis paiknevad Ladina-Ameerikas, Lähis-Idas, Aasias ja Euroopas. Humanitaarabiüksuse varude abil suudab EL lähetada abi kriisipiirkondadesse kiiremini.

EL on jätkuvalt maailma juhtiv humanitaarabi andja. Alates 2019. aasta detsembrist on ELi humanitaarabi rahastus olnud üle **11 miljardi euro**. EL on reageerinud humanitaarhädaolukordadele kogu maailmas: näiteks Afganistanis või Sudaanis ja viimati Gazas.

ELi prioriteedid on jätkuvalt teetähiseks

Euroopa roheline kokkulepe: kliimasõbralik kasvustrateegia

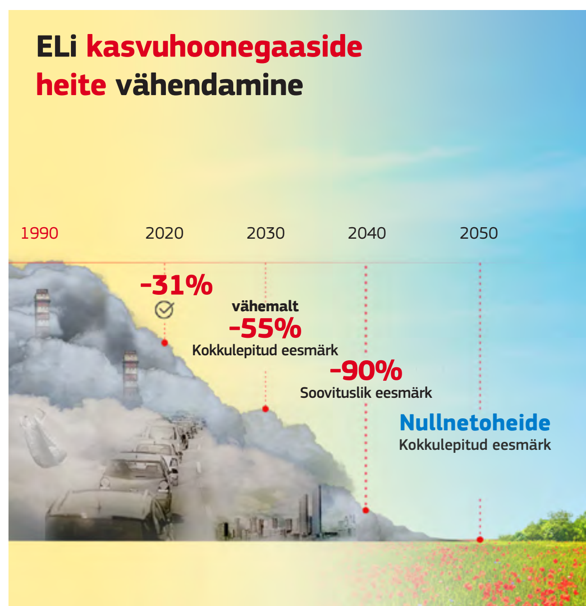
Kohe oma ametiaja alguses koondas komisjoni praegune koosseis oma tegevuse ühe keskse eesmärgi ümber: töötada välja uus kasvumudel, mis põhineks puhtal ringmajandusel. Nii sündis **Euroopa roheline kokkulepe**. Sellega on seatud täpsed sihtmärgid, mille abil muuta Euroopa Liit **2050. aastaks kliimaneutraalseks**. Sest ainult mõõtmine aitab jõuda tulemusteni. Selge siht silme ees, algatas komisjon ülemineku majanduslikult mõistlikule ja sotsiaalselt õiglasele puhtale majandusele, mis aitaks kaitsta inimesi ja planeeti.

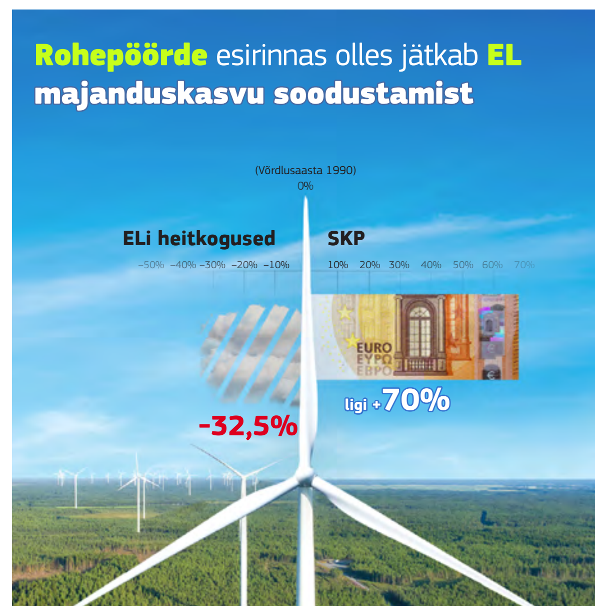
Vaja on tagada, et Euroopa suudaks endiselt meelitada ligi kvaliteetseid investeeringuid, millega luua kindlalt tööstuslikult aluselt stabiilseid ja tulevikukindlaid töökohti.

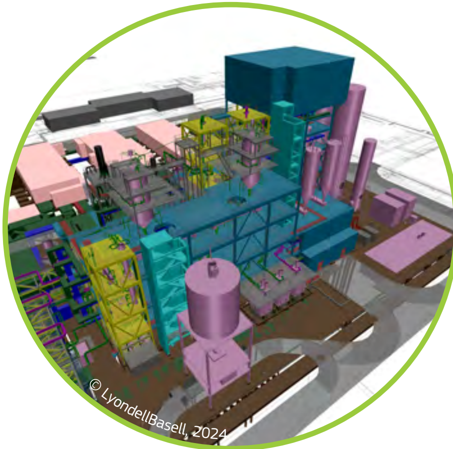
Paika on pandud raamistik, mille abil **vähendada käesoleva kümnendi lõpuks kasvuhoonegaaside heitkoguseid 1990. aastaga võrreldes vähemalt 55%.** Komisjon on hoogsalt suurendanud ELi tasandi investeeringuid. **Taasterahastust „NextGenerationEU" ja ühtekuuluvuspoliitika rahastamisvahenditega on eraldatud kliimaga seotud projektidele peaaegu 400 miljardit eurot ELi vahendeid**. EL on loonud usaldusväärse kestliku rahanduse raamistiku ja tõusnud maailma suurimaks roheliste võlakirjade emitendiks.

Eelkõige on EL näidanud, et majanduskasvu on võimalik lahutada heitkogustest: **alates 1990. aastast on kasvuhoonegaaside heitkogused vähenenud 32,5% ja meie majandus on kasvanud ligi 70%.**

Samuti on EL edendanud heitkoguste vähendamiseks vajaliku uuendusliku tehnoloogia arengut. **Nullnetotööstuse määrusega** on märkimisväärselt kiirendatud puhta tehnoloogia tootmise loamenetlusi ning EL jätkab ettevõtete toetamist, et võimaldada neil jääda puhtale energiale üleminekul konkurentsivõimeliseks.

Saksamaal Kölni lähistel on alustanud **ELi innovatsioonifondi** toetusel tegevust Lyondell Basell, mis arendab majanduslikult tasuvat **plastijäätmete ringlussevõtu tehast, mis hakkab 100% ulatuses töötama elektrienergial**. Seega on tegu **süsinikuneutraalse projektiga**, mis aitab vähendada plastprügi ja lahendada ressursside nappuse probleemi.

Kuid ka muu maailm peab pingutusi tegema. Et võidelda kasvuhoonegaaside heitkogustega manipuleerimise vastu, kehtestas EL **süsiniku piirimeetme**. Sel viisil tagatakse, et ka ELi ekspordipartnerid vähendavad oma süsinikuheidet ega nurja ELi kliimaeesmärke.

Kohe oma mandaadi alguses andis komisjoni praegune koosseis lubaduse jätkata tööd selle nimel, et üleminek puhtale majandusele toimuks sotsiaalselt õiglaselt. Oleme oma lubadusest kinni pidanud. EL on loonud **õiglase ülemineku fondi ja kliimameetmete sotsiaalfondi**, millega toetada kõige haavatavamaid elanikkonnarühmi, kes seisavad silmitsi suurimate kohanemisprobleemidega.

ELi rohelepe on olnud ootuste kõrgusel – Euroopa liigub kindlalt oma kliimaeesmärkide saavutamise poole. Praegu on käimas usin töö selle nimel, et luua CO_2 heite vähendamise najal uusi kasvuvõimalusi.

Ida-Wielkopolska pruunsöe kaevandamise piirkond **Poolas** liigub hoogsalt kliimaneutraalsuse suunas.
ELi Õiglase Ülemineku Fondi ja **innovatsioonifondi** toel kavatsetakse piirkonda rajada Poola esimesed elektrolüüsirajatised, millega toota vesinikku. Kuna kõigile töötajatele pakutakse ümberõpet, **ei jäeta kedagi kliimaneutraalsuse poole liikumisel kõrvale**.

PEAMISED SAAVUTUSED

2021. aastal võttis EL vastu **Euroopa kliimamääruse**, millega kehtestati eesmärk saavutada **2050. aastaks kliimaneutraalsus** ning **vähendada 2030. aastaks heitkoguseid 55%** (1990. aastaga võrreldes). 2024. aasta veebruaris soovitas komisjon seada täiendava vahe-eesmärgi: vähendada heidet 2040. aastaks 90%.

Komisjoni praeguse koosseisu ametiajal loodi **Õiglase Ülemineku Fond**. Rahastust on toetatud haavatavaid piirkondi majandustegevuse mitmekesistamisel ja puhtale majandusele ülemineku sotsiaal-majandusliku mõjuga tegelemisel **19,7 miljardi euroga**.

Komisjon on toetanud 22 liikmesriigi põllumajandustootjaid 330 miljoni euroga, et tulla toime kliimanähtuste ja suuremate sisendkuludega. Samuti on EL võimaldanud liikmesriikidel täiendada ELi toetust kuni 200% ulatuses riiklike vahenditega ning teha põllumeeste rahavoogude kaitsmiseks **ühise põllumajanduspoliitika vahenditest suuremaid ettemakseid**.

Alates 2019. aastast on EL heaks kiitnud seitse suurt **üleeuroopalist huvi pakkuvat tähtsat projekti**, mis hõlmavad 22 liikmesriiki. Need puudutavad selliseid valdkondi nagu akude tootmine, mikroelektroonika, vesinikumajandus ja pilvandmetöötlus. **32,9 miljardi euro suuruse riigiabiga kaasatakse vähemalt 50,3 miljardi euro ulatuses täiendavaid erainvesteeringuid.**

Nappide ressursside paremaks kasutamiseks ja jäätmete vähendamiseks on EL võtnud meetmeid, millega muuta tooted kestlikumaks, et vähendada 2,2 miljardi tonnist jäätmehulka, mida EL igal aastal toodab.

Algatusega „Uus Euroopa Bauhaus“ on EL näidanud üles soovi pöörata rohkelt tähelepanu arukamale materjalikasutusele. Algatus ühendab 600 ametlikku partnerorganisatsiooni nii ELi-üleste võrgustike kui kohalike algatuste seast, **jõudes nii miljonite inimesteni**.

Komisjoni praegune koosseis on ajakohastanud **ELi heitkogustega kauplemise süsteemi, et hõlmata sellega rohkem tegevusi**, ja motiveerinud sellega suuremat hulka majandussektoreid rakendama puhtale majandusele üleminekut võimaldavaid reforme. See annab rohkem tulu, mis **reinvesteeritakse innovatsiooni, kliimameetmetesse ja sotsiaalsesse toetusse**, näiteks **innovatsioonifondi, moderniseerimisfondi ja kliimameetmete sotsiaalfondi kaudu**.

© Adobe Stock

Komisjon soovib tagada, et **ELi tööstus vastaks rohelisele ajastule**. EL on toetanud ELis **patareide ja akude** tootmist ja **saastevaba vesiniku** arendamist. Samuti on EL kehtestanud nõude, et **elektrisõidukite laadimisjaamad peavad olema üleeuroopalises transpordivõrgus kättesaadavad iga 60 km järel**. **Süsiniku piirimeetme** abil on EL võtnud käsile kasvuhoonegaaside heitkogustega manipuleerimise, et hoida ära reeglite vähempakkumine ning vähendada heitkoguseid kõikjal, kust ELi tooteid imporditakse.

© Adobe Stock

Lähtudes oma **nullsaaste tegevuskavast** esitas komisjon õigusakti ettepaneku **vee kvaliteedi, õhu kvaliteedi, tööstusheite ja kemikaalide ajakohastatud standardite** kohta.

© Adobe Stock

Komisjoni eestvedamisel lepiti bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi 15. istungjärgul (COP15) kokku **Kunmingi-Montréali üleilmses elurikkuse raamistikus**. Samuti lepiti komisjoni eestvedamisel kokku **ÜRO avamerelepingus**.

EL on algatanud **peamiste tööstussektoritega puhtale majandusele ülemineku dialoogi**. Dialoogi on alustatud **vesinikusektori, energiamahukate tööstusharude ja puhta tehnoloogia sektoriga**. 2024. aastal toimub dialoog kriitiliste toorainete, liikuvuse, taristu ja metsanduse valdkonnas.

Euroopa digitaalvaldkonna juhtpositsioon

Viimastel aastatel on EL teinud digiruumis kodanike ja ettevõtjate heaks rohkem kui kunagi varem.

Komisjoni praeguse koosseisu ametiaja alguses pandi paika selged põhimõtted: **tehnoloogia areng peab toimuma ühiskonna hüvanguks ning innovatsioon peab aitama suurendada ELi konkurentsivõimet, kuid samas tuleb minimeerida kodanike jaoks esilekerkivaid riske**.

© Adobe Stock

Oleme neid põhimõtteid järginud. Kõikjal Euroopas on **EL investeerinud miljardeid eurosid kiudoptiliste kaablite ja 5G-võrkude laiemasse kasutusse**. Maapiirkondadesse on rajatud uusi ühendusi ning sajad tuhanded töötajad on omandanud digitulevikuks vajalikud oskused. Komisjon on esitanud **inimkeskse visiooni digiruumist ja EL on tugevdanud oma tehnoloogilist juhtpositsiooni**.

2019. aastal ei olnud ükski maailma kaheksast suurimast superarvutist Euroopas. Praegu **on ELis neli maailma võimsamate hulka kuuluvat arvutit**, mis asuvad Soomes, Itaalias, Hispaanias ja Saksamaal.

LUMI on üks **maailmatasemel superarvutitest**. See on saanud nime lume järgi ning asub **Põhja-Soomes**, mistõttu vajab see jahutamiseks vähem energiat. LUMI töötab **100% hüdroenergiaga** ning selle tekitatavat heitsoojust kasutatakse **sadade ümberkaudsete kodumajapidamiste kütmiseks**.

©CSC

Euroopast on saanud kodanike internetiõiguste üleilmne teerajaja. **Digiteenuste määruses** on sätestatud aluspõhimõtted kõigi Euroopa digiettevõtjate jaoks ning määratud kindlaks kasutajate õigused. Et võidelda vihakõne ja desinformatsiooni vastu ning kaitsta alaealisi, kehtestati ELis suurtele internetiplatvormidele kohustus kontrollida infosisu, mida nad levitavad ja esile tõstavad. **Digiturgude määrusega** tagatakse ettevõtjate jaoks läbipaistvus ja õiguskindlus ning see, et suured digiettevõtjad järgivad ausalt reegleid.

Sama kehtib tehisintellekti kohta. ELi innovatsioonilembese **tehisintellektimäärusega** sai Euroopast esimene maailmajagu, kus on kehtestatud spetsiaalselt tehisintellekti käsitlevad õigusnormid. Need keskenduvad eelkõige kõrge riskitasemega kasutusviisidele. Ent neid ei tuleks vaadata kui pelgalt õigussätteid, vaid pigem kui **hüppelauda, mis aitab ettevõtjatel olla usaldusväärse tehisintellekti arendamisel eestvedajaks**.

On ju selge, et tehisintellekt võib tohutult suurendada ettevõtete tootlikkust. Seetõttu püüab komisjon aidata neil lõimida tehisintellekti oma äriprotsessidesse. Näiteks teeb EL **idufirmadele ja VKEdele kättesaadavaks oma maailmatasemel superarvutid**, võimaldades neil arendada, treenida ja katsetada suuri tehisintellektimudeleid.

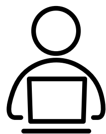

Hispaanlanna Nines, kes elab koos abikaasa ja kolme lapsega Vigos, saab metastaatilise rinnavähi ravi. Ta valiti koos 2000 teise patsiendiga osalema **taasterahastust „NextGenerationEU“** rahastatavas **DIPCANi** vähiuuringus. Selle raames vaadatakse **patsientide terviseandmed** läbi **tehisintellekti abil** ning tehakse iga inimese jaoks kindlaks kõige tõhusam ravi. Nüüd saab Nines personaalset ravi ja arstid on kindlad, et DIPCANi diagnoosi abil koostatud tõhusam ravi võimaldab tema elulemust pikendada. **Ninese sõnum: „Teadusuuringud annavad pikema elu“.**

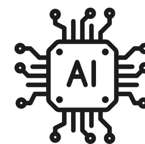
ELis on töötatud välja turvaline viis, kuidas **kasutada ära andmete majanduslikku potentsiaali**. **Andmemäärusega** innustatakse isikuid ja ettevõtteid oma genereeritavaid andmeid jagama, et suurendada konkurentsi ELi pilvandmetöötluse turgudel. Sel viisil lisandub 2028. aastaks ELi SKP-sse kümneid miljardeid eurosid.

Euroopa digikümnend annab tulemusi.

PEAMISED SAAVUTUSED

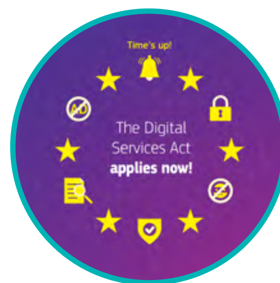
Komisjoni praeguse koosseisu ametiaja jooksul on EL investeerinud digivaldkonda rohkem kui kunagi varem. Tänaseks on **kaheksal eurooplasel kümnest juurdepääs 5G-võrgule**. Ligikaudu 56% kõigist ELi leibkondadest on ühendatud kiudoptilise kaabliga.

Alates oma ametiaja esimesest päevast on von der Leyeni komisjon asunud rakendama kujunemisjärgus tehnoloogia potentsiaali, kaitstes samal ajal kodanikke. **Tehisintellektimäärusega** on EList saanud **esimene jurisdiktsioon maailmas, kus on tagatud tehisintellekti turvalisus ja inimkesksus**. Komisjon on seadnud püüdliku eesmärgi investeerida tehisintellektialastesse teadusuuringutesse ja innovatsiooni rohkem kui 1 miljard eurot aastas. **2022. aastal võttis EL tehisintellektialaseks teadus- ja arendustegevuseks kasutusele 3 miljardit eurot.**

Alates 2023. aasta septembrist kehtiva **andmehalduse määrusega** on kehtestatud reeglid, millega suurendada usaldust andmevahendajate vastu ja tugevdada andmejagamismehhanisme.

Digiteenuste määruses on sätestatud **veebiplatvormide vastutuse uus standard**. Määruse alusel kohaldatakse väga suurte digiplatvormide ja otsingumootorite suhtes, millel on rohkem kui 45 miljonit kasutajat kuus, teistest rangemaid reegleid. Praeguseks on **väga suure digiplatvormi või otsingumootorina määratletud 22 teenust**.

Digiturgude määrusega on EL asunud üleilmseks teenäitajaks, **kuidas reguleerida pääsuvalitsejate ehk mõnede suurimate üleilmsete digiettevõtete majanduslikku mõjuvõimu**. 2023. aasta septembris määras komisjon digiturgude määruse alusel kindlaks **kuus pääsuvalitsejat**, kelle arvele langeb kokku 22 põhiplatvormiteenust. Nendeks on Alphabet, Amazon, Apple, ByteDance, Meta ja Microsoft.

Et tagada eurooplastele turvaline ja ohutu digiidentiteet, on komisjon teinud ettepaneku töötada välja uus **digikukkur**. Alates 2026. aasta lõpust, kui digikukkur kasutusele võetakse, saavad **ELi kodanikud oma isikuandmeid digimaailmas turvaliselt hallata**.

Et tugevdada ELi küberkerksust, on komisjon kehtestanud **küberturvalisuse 2. direktiivi**, millega laiendatakse küberturvalisuse nõudeid uutele sektoritele, nagu telekommunikatsiooniteenused, postiteenused, avalik haldus ja tervishoid.

Komisjon tegi ettepaneku võtta vastu **küberkerksuse määrus**, milles sätestatakse küberturvalisuse nõuded kõigile Euroopa turul pakutavatele riist- ja tarkvaratoodetele alates imikumonitoritest ja arvutimängudest kuni tulemüüride ja ruuteriteni.

ELi kübersolidaarsuse määruses tehakse ettepanek meetmete kohta, millega suurendada elutähtsate teenuste osutajate kübervalmidust ning tugevdada kriisiohje- ja reageerimisvõimet.

Et valmistada eurooplasi ette digiüleminekuks, on komisjon käivitanud uusi algatusi, nagu **küberturvalisuse oskuste akadeemia** ning **digioskuste ja töökohtade platvorm**, millega suurendada info- ja kommunikatsiooni eriala lõpetajate arvu ning toetada kodanikke nende jõupingutustes omandada uusi digioskusi.

Digikümnendi poliitikaprogrammi raames jätkab komisjon ELi tulemuste jälgimist neljas valdkonnas: kodanike digioskused; tehisintellekti, andmete, pilvandmetöötluse ja muu uue tehnoloogia kasutuselevõtt; ühenduste, andmetöötluse ja andmetaristu edendamine; avalike teenuste ja haldusasutuste kättesaadavus internetis. Digikümnendi poliitikaprogrammis on püstitatud **2030. aasta eesmärgid, muu hulgas eesmärk tagada, et 80%-l 16–74-aastastest inimestest on elementaarsed digioskused**.

Euroopa tööstuse konkurentsivõime suurendamine praktilisel teel

Edukas tööstus on inimeste heaolu tagamisel keskse tähtsusega. Samuti on see vajalik selleks, et ehitada üles puhas majandus. Et aidata Euroopa tööstusel jääda üleminekul puhtale majandusele üleilmselt konkurentsivõimeliseks, **töötas komisjon välja praktilise lähenemisviisi, kuidas toetada olulisemaid sektoreid, nagu kiibitööstus, puhas tehnoloogia, akude tootmine või tuuleenergia.** Sealjuures on tähtsal kohal nii investeeringud, töötajate oskused, arukad reguleerimisvahendid kui ka koostöö partneritega.

Seda lähenemisviisi katsetati **Euroopa kiibimäärusega**, millega edendatakse kiipide tootmist ning toetatakse kasvu ja innovatsiooni kiipide väärtusahelas tervikuna. See on andnud häid tulemusi! **Euroopa kiibimääruse tulemusena on kogu väärtusahela ulatuses tehtud üle 100 miljardi euro eest kavandatud investeeringuid**. Tänu sellele on loodud häid töökohti kogu Euroopas, Magdeburgist Cataniani, Dublinist Dresdenini ja Wrocławist Grenoble'ini.

Ida-Saksamaal asuval **Saksimaal** on õnnestunud oma tööstus edukalt ümber kujundada ja kujuneda üheks Euroopa silmapaistvamaks tehnoloogiakeskuseks, kus tegeletakse esmajoones elektroonikaga. Sealjuures on olnud olulisel kohal **ELi rahastus**, mis on aidanud meelitada ligi täiendavaid investeeringuid. Kõige silmapaistvam projekt on Infineoni **5 miljardi euro** suurune investeering uude kiibitootmisrajatisse, kus peaks loodama umbes 1000 uut kõrget kvalifikatsiooni nõudvat töökohta. Infineon vajab veel **1 miljardi euro ulatuses avaliku sektori vahendeid**.

Sama lähenemisviisi kasutatakse ka Euroopa puhta tehnoloogia tööstuse tuleviku kindlustamiseks. **Nullnetotööstuse määrusega** luuakse tugev ELi-sisene tootmisvõimsus. Aastaks 2030 tuleks vähemalt 40% ELi nõudlusest nullnetotehnoloogia järele katta Euroopa toodanguga. ELi strateegilised projektid ja loodavad tehnoloogiaorud võimaldavad teha reforme ning korraldada sihitatud hankeid ja enampakkumisi. Nende abil võib EList kujuneda **puhtale energiale ülemineku üleilmne eestvedaja ning EL saab luua keskkonnahoidlikke ja kvaliteetseid töökohti**.

Samuti töötas komisjon välja **kriitiliste toorainete määruse**, millega tagada ettevõtetele juurdepääs olulistele materjalidele, mis on Euroopa konkurentsivõime ja majandusliku julgeoleku jaoks vajalikud. Tänapäeval hangib Euroopa lõviosa oma haruldastest muldmetallidest ja muust kriitilisest toorainest Hiinast. Geopoliitilised pinged või pandeemialaadsed suurõnnetused võivad põhjustada Euroopas igal ajal suuri tootmisahela häireid. Seetõttu on suhete arendamisel Hiinaga töötatud välja uus põhimõte „riske tuleb leevendada ja suhteid mitte lõhkuda", mille on praeguseks heaks kiitnud nii ELi liikmesriigid kui ka G7 partnerid. Selleks, et tagada kriitiliste toorainete olemasolu ja võimalus neid töödelda ning mitmekesistada Euroopa ettevõtete tarneahelaid, on algatatud ELis uusi projekte, aga samuti on loodud kasulikke strateegilisi partnerlusi selliste riikidega nagu Austraalia, Tšiili või Kanada.

Ning lõpuks on selleks, et paremini kohaneda geopoliitilise reaalsusega, töötanud komisjon välja **esimese majandusjulgeoleku strateegia**, mis sisaldab konkreetseid samme, millega suurendada oma vastupanuvõimet ja vähendada riske majanduse jaoks. Ka selles küsimuses on lähenemisviis pragmaatiline: vaja on suurendada Euroopa enda tootmisvõimekust olulistes sektorites, kaitsta end sõltuvuste eest ja luua ühiste huvide edendamiseks partnerlussuhted. **Nii muutub EL tugevamaks ja turvalisemaks**.

PEAMISED SAAVUTUSED

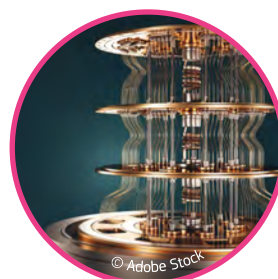
Komisjon on **suurendanud majandusse tehtavaid investeeringuid, aga edendanud ka innovatsiooni ja loovust**. Programmi „InvestEU“ toel püüab EL kaasata rohe-, digi- ja sotsiaalprioriteetide jaoks üle **372 miljardi euro era- ja avaliku sektori investeeringuid**. Praeguseks on **InvestEU raames heaks kiidetud ja toetust saanud 175 projekti**.

2024. aasta veebruaris leppisid kaasseadusandjad kokku teha **majanduse juhtimises kõige ulatuslikum reform** pärast finantskriisi. Uute õigusnormidega lükatakse **avaliku sektori rahandus tagasi kindlatesse rööbastesse** ja luuakse **piisavalt võimalusi investeeringuteks**.

Kooskõlas rohelise kokkuleppe tööstuskavaga on komisjon võtnud **puhta tehnoloogia tootmise kiiremaks rahastamiseks** vastu **riigiabi ajutise kriisi- ja üleminekuraamistiku**, millega kiideti heaks peaaegu **13 miljardi euro ulatuses** riigiabimeetmeid.

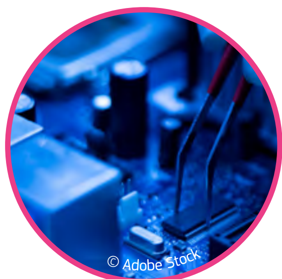
2023. aasta juunis esitasid komisjon ja kõrge esindaja **ELi ajaloo esimese majandusjulgeoleku strateegia**. Strateegias keskendutakse **neljale riskikategooriale**: tarneahelate vastupanuvõime, elutähtsa taristu turvalisus, tehnoloogia turvalisus ja tehnoloogialeke ning majandusliku sõltuvuse ja majandusliku survestamise kasutamine relvana. 2023. aasta oktoobris tegi komisjon kindlaks **neli majandusjulgeoleku seisukohast olulist valdkonda: kõrgtehnoloogiline pooljuhitehnoloogia, tehisintellektitehnoloogia, kvanttehnoloogia ja biotehnoloogia**.

Praeguse koosseisu ametiajal on komisjon võtnud kasutusele **ELi taksonoomia**, milles esitatakse keskkonnakestlike majandustegevusalade ühine määratlus. 2021. aastal käivitatud ELi taksonoomia katab ligikaudu kaks kolmandikku Euroopa kasvuhoonegaaside heitest. Keskmiselt **ligikaudu 20% suurte börsil noteeritud ELi äriühingute kapitalikuludest on taksonoomiaga kooskõlas**.

Komisjon on kehtestanud ka õigusraamistiku **rohevõlakirjade standardi** jaoks. Selliste võlakirjadega kogutud vahendid on **100% kooskõlas ELi taksonoomia rangete keskkonnastandarditega**.

Komisjon on olnud ka ülemaailmseks teenäitajaks seni tähelepanuta jäänud krüptovarade õiguslikul reguleerimisel. **Krüptovaraturgude määrusega** nähakse ette reeglid krüptovarade ja selle valdkonna teenuseosutajate jaoks ning järelevalve nende üle.

Selle ametiaja jooksul on komisjon võtnud vastu **digitaalse tegevuskerksuse määruse**, millega suurendatakse ELi finantssektori küberturvalisust.

Komisjon esitas uued õigusnormid **eurodes tehtavate välkmaksete** kohta. Samuti pani komisjon paika tulevase **digieuro** aluspõhimõtted, mis võeti vastu 2024. aasta veebruaris.

EL oli üks **esimesi jurisdiktsioone maailmas**, kus rakendati OECD enneolematut maksukokkulepet. Komisjon esitas direktiivi ettepaneku, millega kehtestatakse **ELi liikmesriikides tegutsevatele hargmaistele ettevõtjatele minimaalne tegelik maksumäär 15%**. Direktiiv jõustus jaanuaris 2024.

Komisjon on esitanud ka peamised algatused maksukuulekusega seotud kulude vähendamiseks, sealhulgas algatuse **„Äritegevus Euroopas: tulumaksuga maksustamise raamistik“ (BEFIT)**. BEFITiga kehtestatakse ühtsed normid, mille alusel arvutada kontsernide maksubaasi. Sellega vähendatakse nõuete täitmisega seotud kulusid rohkem kui ühes liikmesriigis tegutsevate ettevõtjate jaoks.

Von der Leyeni komisjon on esitanud ettepaneku ELi tolliliidu **kõige ulatuslikuma ja põhjalikuma reformi kohta alates selle loomisest 1968. aastal**. Reformiga lihtsustatakse **kauplejatele esitatavaid tolliaruandluse nõudeid**.

Hooliv sotsiaalne turumajandus

Sotsiaalse turumajanduse konkurentsivõime põhineb inimkapitalil: töötajate oskustel ja heaolul. Just sellele küsimusele on komisjoni praegune koosseis oma ametiaja algusest peale tähelepanu pööranud.

Oskuste paktiga pakutakse töötajatele koolitust, mida nad vajavad selleks, et vastata ettevõtjate vajadustele. **ELi eelarvest ja taasterahastust „NextGenerationEU“** on tehtud **oskuste omandamise toetamiseks 65 miljardi euro väärtuses investeeringuid**. See on nii inimeste kui ka ettevõtete jaoks ülitähtis algatus, sest kaks kolmandikku Euroopa VKEdest ütleb, et nad ei suuda leida vajalike oskustega töötajaid.

Nikola oli töötanud üle 12 aasta **Bulgaarias** Maritsa Iztoki söekaevanduskompleksis, mis on üks suuremaid omataolisi Kagu-Euroopas. Tal tekkis soov omandada **tulevikku silmas pidades uusi oskusi**. **Euroopa oskusteaasta** raames liitus ta **projektiga RES-SKILL**, millega õpetatakse söesektori töötajaid ümber **taastuvenergiasektori** jaoks. Uute oskustega varustatuna saab ta aidata kaasa tänapäevase puhta majanduse arengule.

© Vihren Georgiev, 2023

© Adobe Stock

Teisalt sõltub konkurentsivõime headest töötingimustest, mis võimaldavad töötajatel jõudsalt areneda ja oma tööle keskenduda. Von der Leyeni komisjon viis ellu oma lubaduse luua ELi **miinimumpalkade piisavuse parandamise raamistik**. Töötajad peaksid teenima palka, mis võimaldab inimväärset elu, olenemata sellest, kus nad töötavad.

Uute tööviiside esilekerkimisega kaasnevad ka probleemid, näiteks seoses töötajate õiguste ja sotsiaalkaitsega. Seepärast tegi komisjon ettepaneku kehtestada õigusnormid, millega parandada platvormitöö tingimusi, nagu komisjoni praeguse koosseisu ametiaja alguses lubati. 2021. aastal tegutses ELis üle 500 digiplatvormi, kes pakkusid tööd rohkem kui 28 miljonile inimesele – enamik neist on füüsilisest isikust ettevõtjad, kuid väga palju on ka päris töötajaid.

Samuti kehtestati ELis reeglid **tasustamise läbipaistvuse** kohta, et teha teoks lihtne põhimõte, et **võrdse töö eest tuleb maksta nii naistele kui meestele võrdset palka.** Samuti võeti ELis kasutusele **lastegarantii**, millega võimaldatakse abivajavatel peredel kasutada lastehoiuteenuseid ning tagatakse, et nii mehed kui naised saavad samal ajal töötada ja luua perekonna. Euroopa vajab kõiki oma talente.

Komisjoni praegusel koosseisul õnnestus viia ellu üks kauaaegne eesmärk: **Euroopa ettevõtete juhatustesse on jõudnud rohkem naisi.** Kümme aastat paigal tammunud, naissoost juhatuseliikmeid käsitleva direktiivi vastuvõtmisega on seatud kindel eesmärk: **börsil noteeritud äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvatest juhtkonna liikmetest peavad 40% olema naised**. See on hea uudis naistele: klaaslagi on purustatud. Kuid see on hea uudis ka ELi majandusele, sest mitmekesisust pooldavad ettevõtted on üldiselt edukamad.

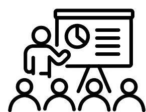

© Adobe Stock

Oma ametiaja jooksul esitas komisjoni praegune koosseis ka uusi algatusi rassismi ja antisemitismi vastu võitlemiseks ning LGBTIQ-inimeste, puuetega inimeste ja romade toetamiseks. Oleme püüdnud luua paremat Euroopa Liitu, kus on hea elada igasuguse nahavärvi, igat usku, igas vanuses, igast soost ja igasuguse seksuaalse sättumusega isikutel.

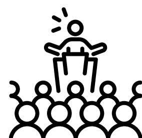

40% börsil noteeritud **äriühingute tegevjuhtkonda mittekuuluvatest juhtkonna liikmetest peavad olema naised**

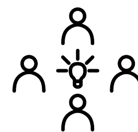
PEAMISED SAAVUTUSED

Komisjon koostas tegevuskava **Euroopa sotsiaalõiguste samba** elluviimiseks. Tegevuskavas seatakse selged eesmärgid, mille EL peab 2030. aastaks saavutama: jõuda **78%-lise tööhõiveni, tagada igal aastal 60% täiskasvanute osalemine koolitustel** ning **vähendada vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate inimeste arvu vähemalt 15 miljoni võrra**.

2024. aasta jaanuari lõpus korraldas president von der Leyen sotsiaaldialoogi tugevdamiseks **Val Duchesse'is sotsiaalpartnerite tippkohtumise**, mis tõi kokku ELi institutsioonid ja sotsiaalpartnerid.

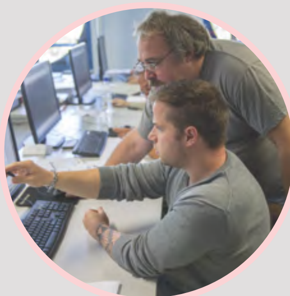
Et tagada ELi tulevane õitseng ja heaolu, on vaja tegeleda demograafilisest üleminekust tulenevate probleemidega. Komisjon esitas **demograafia poliitikavahendite kava**. Kava toetub neljale sambale: i) lapsevanemate toetamine pereelu ja tasustatud töö ühitamisel, ii) nooremate põlvkondade toetamine ja võimestamine, iii) vanemate põlvkondade võimestamine ja nende heaolu säilitamine ning iv) vajaduse korral tööjõupuuduse leevendamine hallatud seadusliku rände kaudu.

ELi sotsiaalsed eesmärgid 2030. aastaks

2021 → 2030 | 2021 → 2030

Vähemalt **78%** 20–64-aastastest elanikest peab olema aastaks 2030 leidnud endale **töökoha**

Vähemalt **60%** kõigist täiskasvanutest peab 2030. aastaks osalema igal aastal **koolitusel**

Vähemalt **15 miljoni** võrra tuleb 2030. aastaks vähendada **vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus** olevate inimeste arvu

Inimeste hüvanguks toimiv majandus

MAJANDUSLIK OLUKORD

ELi majandus on viimaste aastate jooksul näidanud üles märkimisväärset vastupidavust järjestikustele vapustustele.

Majanduse tugev taastumine

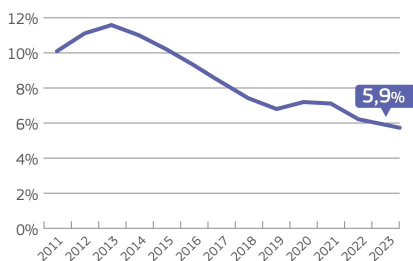
Aastatel 2021–2023 (*) taastus ELi majandus 2020. aasta tasemega võrreldes **10%**.

Kasvutempo

Kasvutempot kiirendas **tugev tööturg**: töötuse määr oli rekordiliselt madal ja tööhõive kasvas.

Töötus

ELi töötuse määr, hooajaliselt kohandatud

Allikas: Eurostat.

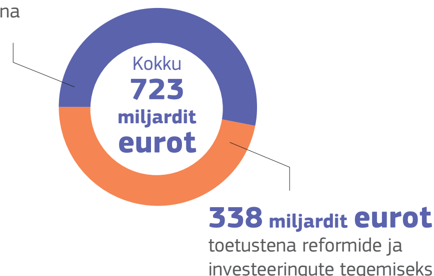
TAASTERAHASTU „NEXTGENERATIONEU“

COVID-19 pandeemia tekitatud probleemidest ülesaamiseks võeti kasutusele taasterahastu „NextGenerationEU“, millest on aga kujunenud midagi oluliselt suuremat: **see on aidanud tekitada ajaloolise võimaluse ehitada üles majandus, mis toimib iga ELi kodaniku ja ettevõtte jaoks**.

Investeeringud

Euroopa ühine investeering **üle 800 miljardi euro**, millega muuta Euroopa tervemaks, keskkonnahoidlikumaks ja digitaalsemaks.

Taaste- ja vastupidavusrahastu

Väljamaksed

Kokku on välja makstud ligi **225 miljardit eurot**, sealhulgas **67 miljardit eurot** eelmaksetena.

SKP

Ainuüksi taasterahastust „NextGenerationEU“ rahastatavad investeeringud võivad suurendada ELi SKP-d 2026. aastaks ligikaudu **1,4%** (**).

(*) See hõlmab 2023. aasta esialgseid andmeid.
(**) See ei hõlma taastekavade reformide märkimisväärset majanduskasvu soodustavat mõju.

INVESTEERIMINE **OSKUSTESSE**

Euroopa oskusteaasta

Euroopa oskuste tegevuskava alusel teeb EL suuri investeeringuid **elukestvasse õppesse**, et kohandada inimeste oskusi pidevalt muutuva tööturuga.

Euroopa oskusteaasta jooksul toimus üle **2000 ürituse** ja kohtumise, millel pöörati peatähelepanu oskuste arendamisele.

Rahalised vahendid

EL investeerib oskuste programmidesse ligikaudu **65 miljardit eurot**, peamiselt taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa Sotsiaalfond+ kaudu.

Oskuste pakt

2022. aastal sai **2 miljonit** inimest oskuste pakti alusel täiendus- või ümberõpet.

2022. aastal ajakohastati või töötati pakti raames välja **15 500** koolitusprogrammi.

ÜHTNE TURG

Kolm aastakümmet on ELis kujundatud **maailma kõige suuremat turgu**, millel on tugev sotsiaalne mõõde.

SKP

See moodustab

15% maailma SKP-st

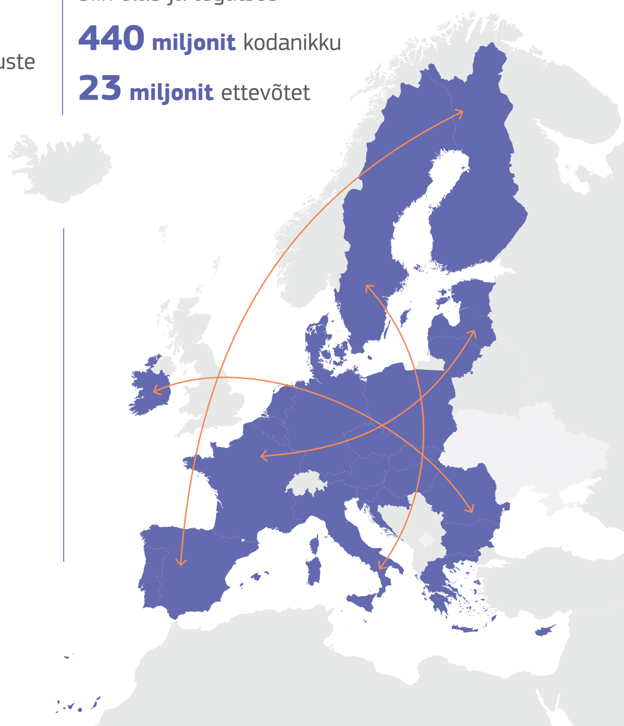
Alates selle loomisest kolmkümmend aastat tagasi on ühtne turg hinnanguliselt suurendanud ELi SKP-d **9%** võrra.

Suurus

Siin elab ja tegutseb

440 miljonit kodanikku

23 miljonit ettevõtet

Et luua eurooplaste uuele põlvkonnale elamisväärset tulevikku, esitas komisjon soovituse luua **Euroopa lastegarantii**. Sellega tagatakse, et igal vaesuse ohus oleval lapsel on juurdepääs kõige põhilisematele õigustele ning vanemad ei pea valima töötamise ja pereloomise vahel.

Tänu **ELi toetusele** võimaldab Küprosel Agios Athanasiose tööstuspiirkonnas asuv **lasteaed** noortel vanematel ja eelkõige naistel **töötada ja peret ülal pidada**, kuna **laste eest kantakse hoolt** vanemate töökoha lähedal.

© Adobe Stock

© Adobe Stock

Komisjon on käivitanud ka **noorte tööhõive toetusprogrammi**, millega luua **järgmise põlvkonna jaoks töösild**. Selle algatuse lähtekohaks on **tugevdatud noortegarantii**. Noortegarantiiga tagatakse, et **alla 30-aastastele noortele** pakutakse nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või haridussüsteemist lahkumist **tööd, jätkuharidust, praktikat või õpipoisiõpet**.

Alates 2022. aasta novembrist kehtivad uued normid, **millega parandatakse miinimumpalga piisavust riikides, kus on seadusjärgne miinimumpalk**, ja nähakse ette selged palgakujunduse ja palgakasvu kriteeriumid. Lisaks sellele on ette nähtud **kollektiivläbirääkimiste laialdasem kasutamine** ning normide täitmise tugevam järelevalve.

Komisjon on kehtestanud ka murrangulised sätted **tasustamise läbipaistvuse** kohta, mis aitavad **vähendada soolist palgalõhet**. Nendega nähakse ette **naiste ja meeste võrdse tasustamise põhimõte** ning **parandatakse palgadiskrimineerimise ohvrite juurdepääsu õiguskaitsele**.

© Adobe Stock

Komisjoni praeguse koosseisu ametiajal leppisid kaasseadusandjad kokku ka uutes normides, **millega kriminaliseeritakse kogu ELis füüsiline vägivald ning naistevastane psühholoogiline, majanduslik ja seksuaalne vägivald**.

Et parandada töötervishoidu ja tööohutust, kehtestas komisjon **aastateks 2021–2027 ELi töötervishoiu ja tööohutuse strateegilise raamistiku**.

Komisjon on esitanud mitu ettepanekut, millega piirata ohtlike ainetega kokkupuutumisel tekkivaid riske. Need puudutavad muu hulgas asbesti, pliid, diisotsüanaate ja muid **kantserogeene, mutageene ja reproduktiivtoksilisi aineid**.

Aastatel 2021–2023 said **37 perekonda**, kes olid langenud kroonilisse kodutusse, endale **Košice ja Slovakkia kodutuse vastu võitlemise kava** abil Košices uue kodu. **Euroopa Sotsiaalfondi toetusel** aitasid kohalikud valitsusvälised organisatsioonid eesotsas sihtasutusega DEDO neil peredel eluaset leida ja hoida.

© Nadácia DEDO, 2021

Komisjon on teinud ka ettepaneku **vaimse tervise valdkonna uue lähenemisviisi kohta**. Selles keskendutakse kõige haavatavamatele rühmadele, nagu lapsed, noored ja eakad, ning nähakse ette **20 juhtalgatust ja 1,23 miljardi euro suurune rahastus** hariduse edendamiseks ja teadlikkuse suurendamiseks.

Komisjon on rajanud aluse **võrdõiguslikkuse liidule**. Koos soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga on ELis käivitatud esimene **rassismivastane tegevuskava** ja esimene **ELi antisemitismivastase võitluse ja juudi eluviisi edendamise strateegia**. Samuti on komisjoni praegune koosseis võtnud vastu esimese **LGBTIQ-strateegia**. 2020. aasta oktoobris tugevdas EL **romade** toetamise raamistikku.

2021. aasta märtsis võttis komisjon vastu **puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030**. Kaasseadusandjad on komisjoni ettepanekute suhtes luua **Euroopa puudega isiku kaart** ja **Euroopa puudega isiku parkimiskaart** juba kokkuleppele jõudnud.

Võitlus ebaseadusliku rände vastu

Euroopa ajalugu on kujundanud paljud rahvad. Euroopa järgib alati oma kohustust tagada rahvusvahelist kaitset taotlevate inimeste turvalisus. Samas tunneme uhkust selle üle, et saame pakkuda seaduslikke rändevõimalusi, mis toovad kasu ka ELi enda ühiskonnale ja majandusele. Viimaste kriiside ajal on aga ELi sisenenud enneolematu arv pagulasi ja ebaseaduslikke rändajaid, mis on selgelt osutanud asjaolule, et Euroopal ei ole survega toimetulekuks õigeid töövahendeid.

Seepärast võttis komisjoni praegune koosseis oma ametiaja alguses kohustuse luua ELis **ühine süsteem rände paremaks haldamiseks**. Seetõttu tegi komisjon uue **rände- ja varjupaigaleppe** ettepaneku.

Pärast keerukaid poliitilisi ja õiguslikke läbirääkimisi jõudsid liikmesriigid ja Euroopa Parlament selles terviklikus reeglistikus kokkuleppele, mis võimaldab **Euroopa Liidul minna lõpuks edasi seal**, kus aastakümneid on valitsenud ummikseis.

Rände- ja varjupaigaleppega on tagatud **parem kontroll ELi välispiiri üle**. **Varjupaiga-, tagasisaatmis- ja piirimenetlused muutuvad kiiremaks ja tõhusamaks** ning kehtima hakkavad rangemad tähtajad ja nõuded kuritahtlike ja korduvate taotluste piiramiseks koos vajalike tagatistega üksikisikutele. Tagasisaatmisotsused nende isikute kohta, kellel ei ole õigust riigis viibida, väljastatakse viivitamata.

Kreeka on alustanud **taasterahastust „NextGenerationEU“** rahastatavat teedrajavat **integratsiooniprojekti**, mille raames saavad **pagulased ja rändajad**, sealhulgas puuetega inimesed, **osaleda maastikupõlengutele ja maavärinatele reageerimise koolitusel**. Projekt lähendab ühiste probleemide lahendamisel rändajaid ja kohalikke elanikke.

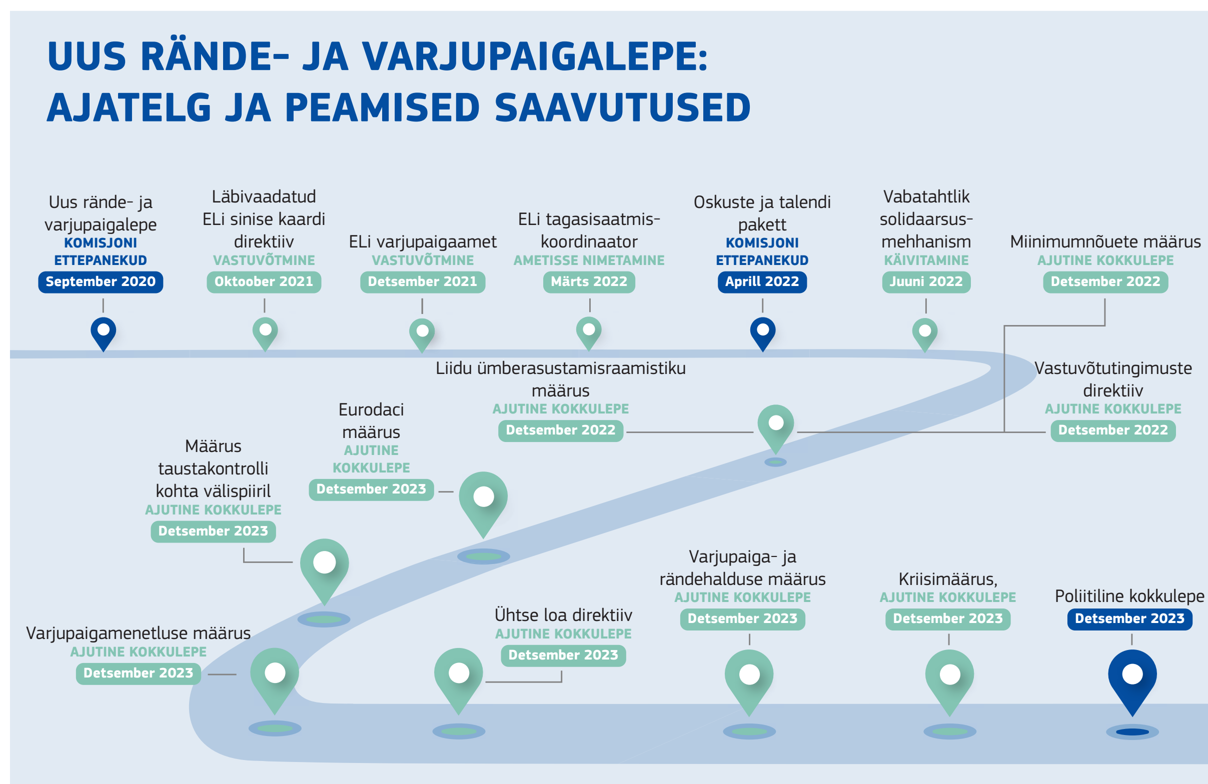

© Migratsiooni- ja varjupaigaministeerium, Kreeka Vabariik

Samuti on muudetud selgemaks liikmesriikide vastutust ning **parandatud meetmeid teisese rände piiramiseks**.

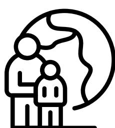
Liikmesriigid hakkavad üksteist paindliku, kuid alalise solidaarsusmehhanismi abil toetama. Igaüks neist saab valida, millist liiki solidaarsust nad soovivad pakkuda. Euroopa Liit on rände haldamiseks edaspidi paremini varustatud.

Lisaks rändealasele õigusloomele aitas komisjoni praegune koosseis kogu oma ametiaja vältel liikmesriikidel tulla toime **vahetute probleemidega**, nagu Vahemere kaudu saabujate suurem hulk või rändajate ärakasutamine Valgevene poolt. Selleks rakendati muu hulgas operatiivtuge ja kasutati ELi ametite abi. Samuti on EL loonud inimsmugeldamise vastu võitlemiseks ja suurema hulga ebaseaduslike rändajate tagasisaatmiseks **partnerlusi kolmandate riikidega**.

Näiteks **Tuneesiaga** sõlmitud laiaulatuslik partnerlus on vastastikku kasulik ka muudes kui rändega seotud küsimustes, puudutades muu hulgas ka energeetikat, haridust, oskusi ja julgeolekut. Selle partnerluse eeskujul tuleks ka teiste partnerriikidega sõlmida kokkuleppeid koostöö parandamiseks ja rände paremaks haldamiseks.

PEAMISED SAAVUTUSED

Uue rände- ja varjupaigaleppega lõi komisjon **ELi ühisele rändehaldussüsteemile** kindla ja kestliku aluse. Uued normid tagavad **kindla ja õiglase rände- ja varjupaigahalduse**.

Pakti üks põhielemente on **vastutuse** ja **solidaarsuse** õiglane jagamine.

Uute normidega sätestatakse senisest täpsemalt **rahvusvahelise kaitse andmise kriteeriumid ning pagulaste õigused ja kohustused ning kehtestatakse rangemad karistused ELi-sisese ebaseadusliku liikumise eest**.

Saatjata alaealised saavad kohest abi ning liikmesriigid tagavad, et varjupaigataotlejatele, kelle taotlus on põhjendatud, antakse **õigus töötada**.

Et hoida Euroopa konkurentsivõimet, on Euroopa Komisjon pannud ette meetmed, millega **meelitada ligi vajalike oskustega andekaid inimesi**, keda meie majandus ja ühiskond vajab.

Sinise kaardi direktiiv võimaldab liidu majandusliku konkurentsivõime edendamiseks kasutada kolmandatest riikidest pärit kõrge kvalifikatsiooniga töötajatel ELi sisenemiseks kiirmenetlust.

Uue **ühtse loa direktiiviga** nähakse kolmandatest riikidest pärit töötajatele ette ühised õigused seoses töötingimuste, sotsiaalkindlustuse, kvalifikatsiooni tunnustamise ja maksusoodustustega.

Komisjon on jätkanud **uuenduslikke talendipartnerlusi** peamiste partnerriikidega, sealhulgas Maroko, Tuneesia, Egiptuse, Bangladeshi ja Pakistaniga. Sellega võimaldatakse asjaomastest riikidest pärit inimestel ELis töötada, õppida ja koolitustel osaleda, et arendada uusi oskusi, mis võivad hiljem tuua kasu ka nende päritoluriikidele.

Komisjoni praeguse koosseisu ametiaja jooksul on esitatud peamiste rändeteede kohta **neli tegevuskava**: **Vahemere keskosa, Lääne-Balkani, Vahemere lääneosa ja Atlandi ookeani piirkonna ning Vahemere idaosa tegevuskava**. Kui Itaalias suurenes 2023. aasta suvel järsult ebaseaduslike saabujate arv, käivitas president **von der Leyen Lampedusa kümnepunktilise tegevuskava**.

Need tegevuskavad on andnud tulemusi. Lääne-Balkanilt saabujate arv **vähenes 2023. aastal 31% (2022. aastaga võrreldes)**.

Komisjon on andnud **liikmesriikidele ka rahalist toetust**. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist (2019–2023) on liikmesriikide toetamiseks rände haldamisel makstud välja ligikaudu 6 miljardit eurot. Välispiiride ja ühise viisapoliitika rahastamisvahendist (2019–2020) on eraldatud piirihalduseks 3 miljardit eurot. Politseikoostöö, kuritegevuse tõkestamise ja selle vastu võitlemise ning kriisiohje rahastamisvahendist (2019–2020) on eraldatud sisejulgeoleku tugevdamiseks 1 miljard eurot.

Komisjon tegi Brüsselis toimunud rahvusvahelisel konverentsil, millel osalesid riigid üle kogu maailma, üleskutse luua **rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise vastu võitlemise ülemaailmne liit**. Ühtlasi on komisjon esitanud **rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamiseks ja selle vastu võitlemiseks** uue õigusakti ettepaneku, millega kehtestatakse 20 aasta vanuse õigusraamistiku ajakohastamiseks ebaseaduslikule liitu sisenemisele, liidust läbisõidule ja liidus viibimisele kaasaaitamise tõkestamise miinimumnormid.

Demokraatia ja õigusriikluse tugevdamine

Ametiaja alguses võttis von der Leyeni komisjon kohustuse **seada esikohale õigusriiklus ja anda uut hoogu Euroopa demokraatiale**. Paljud liidus ja väljaspool liitu aset leidnud sündmused kinnitavad, et **demokraatiat ei saa võtta iseenesestmõistetavana**. Demokraatia eest tuleb iga päev võidelda. Komisjoni praegune koosseis on töötanud välja õigusaktid, millega kaitsta ja tugevdada demokraatiat, võidelda välissekkumise vastu, võidelda desinformatsiooni vastu ning kaitsta meediavabadust ja mitmekesisust ning ajakirjanike turvalisust.

Samuti on komisjon võtnud uuenduslikke meetmeid, millega tagada õigusriigi põhimõtte järgimine kõigis liikmesriikides. Komisjon on seadnud sisse **iga-aastase õigusriigi olukorda käsitleva aruande**, milles antakse igale liikmesriigile tema olukorrast lähtuvaid soovitusi, et ennetada õigusriigi põhimõtte rikkumisi ja seda põhimõtet veelgi tugevdada. Kui dialoogist ei ole piisanud, on komisjon kasutanud muid tema käsutuses olnud vahendeid, sealhulgas **rikkumismenetlusi ja eelarve tingimuslikkuse mehhanismi**. Kui liikmesriigis ei järgita õigusriigi põhimõtet, on võimalik peatada maksed ELi eelarvest. Komisjoni taotlusel aktiveeriti see säte **Ungari** suhtes.

© Adobe Stock

Et kaitsta Euroopa demokraatiat ning vaba ja avatud ühiskonda, on komisjon reguleerinud õigusriikluse küsimusi kindlakäeliselt.

PEAMISED SAAVUTUSED

© Adobe Stock

Euroopa demokraatia tegevuskavaga on komisjon astunud samme vabade ja õiglaste valimiste edendamiseks, meediavabaduse tugevdamiseks ja desinformatsiooni tõkestamiseks.

Komisjon on teinud õigusakti ettepanekud seoses **poliitilise reklaami**, valimisõiguste ja erakondade rahastamisega. Kui need ettepanekud jõustuvad, **tuleb hakata poliitilist reklaami vastavalt märgistama ning lisada tuleb selge viide selle kohta, kes selle eest maksab**.

© Adobe Stock

Euroopa meediavabaduse määrusega nägi komisjon esimest korda ette meediavabaduse ja -pluralismi kaitsmiseks Euroopas ühised kaitsemeetmed, sealhulgas toimetuste sõltumatuse ja meedia mitmekesisuse kaitsmiseks ning avalik-õigusliku meedia sõltumatu toimimise tagamiseks.

© Adobe Stock

© Adobe Stock

Veel üks olulisi õigusriikluse kaitsmise vahendeid on **rikkumismenetlused** ja **uus tingimuslikkuse mehhanism**, mis annab ELile õiguse **keelduda rahastuse väljamaksmisest, kui liikmesriigis esineb õigusriigi põhimõtte rikkumisi**.

Et tõhusalt võidelda **korruptsiooniohu** vastu, võttis komisjon 2023. aasta mais vastu **korruptsioonivastaste meetmete** paketi, millega muu hulgas kriminaliseeritakse korruptsioonikuriteod ja ühtlustatakse karistusi. Korruptsioonivastase võitluse seisukohast oluliste suundumuste jälgimiseks koostatakse nüüd igal aastal õigusriigi olukorda käsitlev aruanne.

© Adobe Stock

© Adobe Stock

Esimest korda on komisjon kehtestanud ühised kaitsemeetmed **meediavabaduse ja meedia mitmekesisuse kaitsmiseks Euroopas** ning esitanud õigusakti ettepaneku, **millega kaitsta nii ajakirjanikke kui ka inimõiguste kaitsjaid vaigistuskaebuste eest**.

Komisjon on teinud ettepaneku luua **kõiki ELi institutsioone hõlmav eetikaorgan**, millega kehtestada kõigi institutsioonide jaoks eetikastandardid ja tagada korrapärane eetika-alane suhtlus institutsioonide vahel.

© Adobe Stock

Komisjon lõpetas Bulgaaria ja Rumeenia ühinemisel kohtureformi ja korruptsioonivastase võitluse edendamiseks kehtestatud **koostöö- ja jälgimiskorra** rakendamise. Kuna nimetatud liikmesriigid on teinud neis valdkondades märkimisväärseid edusamme, oli jälgimiskorra lõpetamine igati õiglane samm.

Kodanike kaasatuse suurendamiseks korraldatud **Euroopa tuleviku konverentsil** oli komisjonil juhtiv roll. Konverentsi digiplatvormi külastas rohkem kui viis miljonit üksikkasutajat. Euroopa Liidus tervikuna oli üritustel üle 700 000 osaleja.

Konverentsil osalejad esitasid 9. mail 2022 kokkuvõtva aruande, mis sisaldas **49 ettepanekut** sellistel teemadel nagu julgeolek, digiüleminek, haridus, kultuur, noorsootöö, sport jne.

Komisjon on astunud omapoolseid samme ligi 95% Euroopa tuleviku konverentsil esitatud ettepanekute suhtes, mis kuuluvad tema pädevusse. Komisjoni 2023. ja 2024. aasta tööprogrammi on konverentsi tulemused tugevasti mõjutanud.

Komisjon on muutnud portaali **„Avaldage arvamust!“** kõigi kodanike kaasamise vahendite ühtseks kontaktpunktiks.

Komisjon on teinud olulisi edusamme peamiste seadusandlike algatustega ja **esitanud üle 840 õigusakti ettepaneku**. Tänu tõhusale koostööle Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukoguga on **peaaegu 75% kõigist komisjoni esitatud seadusandlikest ettepanekutest ka vastu võetud**.

Euroopa maailmapositsiooni tugevdamine ja esiletõstmine

Viimastel aastatel on von der Leyeni komisjon mitmel korral näidanud, et **sõprade ja partneritega koostöö tegemisel** on võimalik lahendada suuri probleeme. ELi võime moodustada tegusaid liite kõikjal maailmas on aidanud tugevdada Euroopa globaalset positsiooni.

Praeguse volinike kolleegiumi esimene visiit toimus Aafrikasse. Von der Leyeni komisjoni töö on viinud **suhted Ameerika Ühendriikidega uuele tasandile**, võimaldades tihedat koostööd Ukraina toetamisel, samuti energeetika, kliimameetmete, kaubanduse ja tehnoloogia vallas.

Samuti on edukalt taaskäivitatud Brexiti-järgsed suhted **Ühendkuningriigiga**. Läbirääkimised **Windsori raamistiku** üle on viinud suhted ühe ELi tähtsaima partneriga Euroopas tagasi konstruktiivsele rajale.

Samuti on EL arendanud välja uue põlvkonna partnerlused Euroopa kõigi aegade suurima ülemaailmse **investeerimisprogrammi „Global Gateway“** raames. **300 miljardi euro** väärtusega investeerimisprogrammist „Global Gateway“ pakutakse rahastust kvaliteetsetele investeerimis- ja taristuprojektidele, mis **vastavad rangetele keskkonna- ja sotsiaalsetele standarditele ning loovad kohalikul tasandil töökohti ja majanduskasvu**.

Strateegiaga „Global Gateway“ arendatakse **mõlemale poolele kasulikke partnerlusi**, võttes arvesse nii partnerite kui ka ELi geopoliitilisi huve.

Sellel on olnud head tulemused. **Valitud on üle 200 juhtprojekti** ja tehtud üle 66 miljardi euro väärtuses investeeringuid, sealhulgas strateegilisse toorainepartnerlusse Namiibia, Tšiili ja Argentinaga, taastuvallikatest toodetud vesiniku alasesse koostöösse Maroko ja Egiptusega ning merealusesse digikaablisüsteemi Medusa, mis ühendab ELi Põhja-Aafrika riikidega. Ja üha uued projektid on käivitamisel.

ELi ajaloo suurim üleilmne investeerimisprogramm

Väärtus **300 miljardit eurot**

Üle **200 juhtprojekti** on osutunud valituks

Strateegiast „Global Gateway“ toetatakse perspektiivikat **Lobito koridori** projekti. Koridor hakkab ühendama Kongo Demokraatliku Vabariigi lõunaosa, Sambia loodeosa ja Angolas asuvat Lobito sadamat. Edendades kaupade ringlust ja kodanike liikuvust, parandab see **Kongo DV ja Sambia juurdepääsu ülemaailmsetele kaubaturgudele**.

Strateegiat „Global Gateway“ rakendatakse Euroopa tiimi lähenemisviisi alusel – see tähendab, et ELi institutsioonid ja liikmesriigid tegutsevad üheskoos. Selle abil toetatakse kogu maailmas üleminekut puhtale ja digitaalsele majandusele ning ühtlasi aitab see suurendada ELi mõju maailmaareenil.

Euroopa tugevdab oma mainet usaldusväärse pikaajalise partnerina, kes tegutseb vastastikuse kasu nimel.

GLOBAL GATEWAY: 5 INVESTEERIMISPRIORITEETI

DIGISEKTOR

EL toetab avatud ja turvalist internetti

KLIIMA JA ENERGEETIKA

EL toetab investeeringuid ja norme, mis sillutavad teed üleminekuks puhtale energiale

TRANSPORT

EL toetab kõiki keskkonnahoidlikke, arukaid ja ohutuid transpordiliike

TERVISHOID

EL aitab tugevdada tarneahelaid ja kohalikku vaktsiinitootmist

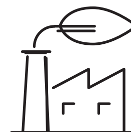
HARIDUS JA TEADUS

EL investeerib kvaliteetsesse haridusse, pöörates erilist tähelepanu tütarlastele ja naistele ning haavatavatele rühmadele

PEAMISED SAAVUTUSED

Tänu Euroopa **rohelisele kokkuleppele** ja intensiivsele tööle ELi partnerite suunal, et need täidaksid **Pariisi kokkuleppest tulenevaid kohustusi**, on von der Leyeni komisjon kindlustanud oma **üleilmset positsiooni kliimameetmete esirinnas**.

Kõige lähedasemate partneritega, nagu Kanada, Jaapani, Maroko, Norra ja Korea Vabariigiga, on EL sõlminud **rohelisi liite ja partnerlusi**. Samuti on käivitatud **energiasüsteemi õiglase ümberkujundamise partnerlus** Lõuna-Aafrika, Senegali, Indoneesia ja Vietnamiga, et toetada nende üleminekut puhtale majandusele.

Von der Leyeni komisjon on teinud jõupingutusi **Euroopa riikide pere laiendamiseks**. 2023. aasta detsembris kiitis Euroopa Ülemkogu heaks ühinemisläbirääkimiste alustamise **Ukraina** ja **Moldovaga**. 2022. aastal alustas EL ühinemisläbirääkimisi **Albaania** ja **Põhja-Makedooniaga**. **Bosniale ja Hertsegoviinale** ning **Gruusiale** on antud ELi kandidaatriigi staatus.

Lisaks on komisjon käivitanud 6 miljardi euro suuruse eelarvega **Lääne-Balkani majanduskasvu kava**, mis teeb osa **liikmesusest tulenevaid hüvesid varem kättesaadavaks ja hoogustab Lääne-Balkani majanduskasvu**.

Pärast lahkarvamuste perioodi on komisjon suunanud **ELi ja USA suhted tagasi kindlatesse rööbastesse**. 2021. aastal käivitati **ELi-USA kaubandus- ja tehnoloogianõukogu**, millest on saanud kahepoolsete kaubandussuhete tõhus foorum. EL on liikunud edasi **ELi-USA energianõukogu töö ning ELi-USA energiadialoogiga**, asutades uue energiajulgeoleku rakkerühma. Samuti on EL Venemaa agressioonisõja foonil tihedalt koordineerinud USAga **ühist toetust Ukrainale**.

Pärast **Hamasi jõhkraid terrorirünnakuid Iisraeli vastu** mõistis EL Hamasi kõige karmimalt hukka. EL toetab Iisraeli õigust end kaitsta ning on korduvalt rõhutanud, et seda on vaja teha kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõigusega ning seda tehes **tuleb tagada tsiviilelanikkonna kaitse**.

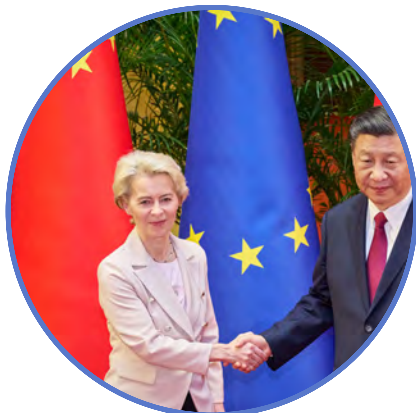
Konflikti süvenedes asus EL kiiresti Gaza palestiinlastele humanitaarabi andma. 2023. aasta oktoobris **neljakordistas EL palestiinlastele antavat hädaabi, sealhulgas asjaomase humanitaarabi õhusilla kaudu**.

Praeguseks on tehtud üle **40 lennu** ja tarnitud üle **1700 tonni** humanitaarabivahendeid, sealhulgas meditsiinitarbeid, varjualuseid, toitu, logistilisi vahendeid ja busse.

EL on jätkuvalt valmis tegema koostööd piirkondlike ja rahvusvaheliste partneritega, et hoida ära konflikti edasine eskaleerumine ja leida sellele püsiv, kahe riigi kooseksisteerimisel põhinev lahendus.

Tänu rekordilisele hulgale kaubanduslepingutele on kaubandus püsinud tugevana (42 sooduslepingut 74 riigiga). Praeguse ametiaja jooksul on komisjon **viinud lõpule uue põlvkonna kaubandusläbirääkimised viie partneriga**. Kolme partneriga – **Uus-Meremaa, Tšiili ja Keeniaga** – on sõlmitud uue põlvkonna vabakaubanduslepingud, mis kajastavad ELi kaubandus- ja kestliku arengu strateegiat ning sisaldavad keskkonnakaitse ja sotsiaalõiguste rangeid standardeid. Samuti on EL sõlminud **Angolaga** oma ajaloo esimese kestliku investeerimislepingu ning andmevoogude kokkuleppe **Jaapaniga**.

Komisjon on töötanud välja **uue strateegia, mille najal kujundada välja suhted Hiinaga**, keskendudes eelkõige **riskide leevendamisele** ja hoides ära suhete katkestamist. EL on hoidnud sideliinid avatuna ja teinud koostööd, et lahendada ühiseid probleeme, nagu kliimamuutused. EL on pidevalt võtnud jutuks **inimõiguste olukorra** halvenemise. Samuti on EL kehtestanud meetmed julgeolekuprobleemide lahendamiseks, olgu need siis seotud 5G, välismaiste otseinvesteeringute, ekspordikontrolli või majanduslike moonutuste vastu võitlemise ja majandusliku survestamise ärahoidmisega.

Koostöö liiduna

Alates oma ametiaja algusest on komisjoni praegune koosseis teinud iga päev tööd selle nimel, et muuta Euroopa ühtsemaks ja tugevamaks. Kodus oleme üheskoos toime tulnud enneolematute kriisidega.

Maailmaareenil on Euroopa tiimi lähenemisviis võimaldanud ELil olla strateegilisem, jõulisem ja ühtsem.

Oma ametiaja vältel on komisjoni praegune koosseis olnud tunnistajaks tõeliselt geopoliitilise liidu sünnile: oleme toetanud Ukrainat, seisnud vastu Venemaa agressioonile, edendanud reeglitel põhinevat maailmakorda ja investeerinud partnerlustesse.

Me lubasime olla julged ja edasipüüdlikud. Me oleme püsinud kursil ja pidanud antud lubadusi.

PDF ISBN 978-92-68-12893-0 doi:10.2775/909792 NA-05-24-113-ET-N